

ВІСНИК

THE HERALD

-VISNYK

Свобода народам!

Свобода людині!

Спільно-політичний місячник

З М І С Т

Колядуємо на Визвольний Фронт!	2
Конференція АБН і ЕРС в Брюсселі	3
Чому Брюссель? — слово Ярослава Стецька	4
Визвольній революції — підтримка й перемога!	6
С. Корнич — Огляд світових подій	7
Січневі Універсали (спогад)	11
Д-р М. Кушнір — Секрет творчої людини	12
Лариса Вахніна — Похорон партизана	14
В. Давиденко — „Братерство бомби”	15
М. Чировський — Ленін і його філософія	19
Софія Наумович — „Делікатний ідеаліст” Соловйов	22
Документи з того боку	25
М. Островерха — Уламки з широкого світу	26
З нових видань	27
З советського побуту	28
К. Паустовський — Біла Церква	29
З життя Відділів	30
Хроніка	31
З листів до Редакції	32

**ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ**

У ВИДАВНИЦТВІ ООЧСУ МОЖНА НАБУТИ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Е. Малайюк: Illustrissimus Dominus Mazepa — тло і постать, стор. 32	0.50	Л. Полтава: 1709 (роман), стор. 224, ціна: т. о. 2.50 м. о.	2.00
Е. Малайюк: Малоросійство, стор. 36	0.50	Я. Стецько: 30-те Червня 1941 р., стор. 463, ціна: т. о. 7.00, м. о.	6.00
Е. Малайюк: До проблеми большевизму, стор. 82	1.00	М. Сосновський: Україна на міжнародній арені 1945-1965, стор. 272	3.50
Е. Малайюк: Нариси з історії нашої культури, сторр. 80	0.50	Ф. Б. Корчмарик: Духовні впливи Києва на Московщину в добу Гетьманської України, стор. 245	4.00
Е. Малайюк: Остання весна (поезії), стор. 104	1.50	* Коссак-Охримович-Тураш, стор. 190, ціна: т. о. 4.00, м. о.	3.00
Е. Малайюк: Серпень (поезії), стор. 72	2.00	О. Дяків-Горновий: Ідея і чин, стор. 408, т. о.	5.00
* Історія Русів, стор. 346	3.00	П. Савчук: Гетьман Мазепа	2.00
Д. Донцов: Підстави нашої політики, стор. 210	2.75	П. Савчук: Ідея і любов (драма на 3 дії)	0.50
Д. Донцов: Правда прадідів великих, стор. 95	1.00	П. Савчук: Чотирьох з мільйонів (трагедія на 5 дій)	1.00
Д. Донцов: Хрестом і мечем, стор. 319, ціна: т. о. 5.00, м. о.	4.00	П. Савчук: Облога замку (мелодрама на 5 дій)	1.00
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба, стор. 410	6.00	О. Вабій: Повстанці (поема), стор. 180	2.00
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00	О. Запорожець: В одвічній боротьбі, стор. 370	2.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода, сторінок 100	0.50	Вадим Лесич: Кам'яні луни	1.50
О. Оглоблин: Хмельниччина і українська державність, стор. 24	0.25	Р. Володимир: Палкі серця (поезії), стор. 215	2.50
О. Оглоблин: Думки про сучасну українську історіографію, стор. 87	1.50	Зореслав: З ранніх весен (поезії), стор. 112	2.00
А. Княжипський: На дні СРСР, стор. 232	2.75	„ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ“ — історичний збірник УСС, 1914-1964, стор. 608, т. о.,	12.00
У. Самчук: Чого не гоїть вогонь (роман) сторінок 288	3.75	В. Гаврилюк: Тінь і мандрівник (поезії), стор. 105	2.00
Ф. Одряч: Щебетун (повість), стор. 294	2.50	М. Кушнір: Край і еміграція, стор. 47	0.75
Т. Ерем: Советський акваріум, стор. 142	0.50	М. Островерха: На закруті, стор. 142	2.00
Л. Старицька-Черняхівська: Іван Мазепа, сторінок 154	1.25	М. Островерха: Великий Василяннин, стор. 48	0.50
Л. Старицька-Черняхівська: Останній сніп, сторінок 44	0.50	М. Островерха: Гомін здалека, стор. 127	1.50
М. Щербак: Вагаття (лірика), стор. 64	0.75	М. Островерха: Блиски і темряви (спогад), стор. 208	2.00
М. Щербак: Шлях у вічність, стор. 29	0.25	М. Островерха: Чорнокнижник із Зубрівки, стор. 32	0.50
В. Гришко: Панславизм в советській історіографії і політиці, стор. 37	0.25	М. Островерха: Грозна калини, стор. 132	2.00
В. Кравців: Людина і вояк (сл. п. Р. Шухевича-Чупринки), стор. 31	0.25	М. Островерха: Без докору (міркування на мистецькі теми), стор. 154,	1.50
РІЧНИКИ ВІСНИКА (тверда оправа)	8.00	М. Чубатий: Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй	2.50
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, стор. 15	0.25	Хосе Ортега - і - Гассет: Бунт мас	2.00
Е. Ляхович: Форма і зміст українських змагань	2.50	АНГЛОМОВНІ ВИДАННЯ	
В. Січинський: Крим (історичний нарис), стор. 31	0.25	Le Vasseur De Beauplan: A Description of Ukraine	8.00
П. Мірчук: З мого духа печаттю (25-ліття ОУН), стор. 30	0.50	N. Chirovsky: Old Ukraine, 480 pp.	7.00
П. Мірчук: Відродження української ідеї, стор. 63	1.00	N. Chirovsky: The Economic Factor in the Growth of Russia, 178 pp.	3.75
П. Мірчук: Під покров Богородиці (свято УПА), стор. 32	0.25	N. Chirovsky: The Ukrainian Economy, 93 pp.	1.50
П. Мірчук: Українська визвольна справа і українська еміграція	1.00	N. Chirovsky: An Introduction to Russian History, 280 pp.	4.50
П. Мірчук: Українська Повстанська Армія — 1942-1952, стор. 319	2.00	L. E. Dobriansky: The Vulnerable Russians, 454 pp.	6.00
П. Мірчук: Українська Державність 1917-1920, стор. 400	5.00	I. Mirchuk: Ukraine and its People, 280 pp.	3.00
С. Збараський: Крути, стор. 104	1.00	O. Honcharuk: If war Comes Tomorrow, 63 pp.	1.00
Г. Косинка: Фавст з Поділля, стор. 95	1.00	W. Dushnyck: The Ukrainian-Rite Catholic Church at the Ecumenical Council (1962-1965), 191 pp.	3.00

Замовлення висилати на адресу:

V I S N Y K

P. O. Box 304, Cooper Station
New York, N. Y. 10003

ОРГАНІЗУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВІСНИКА“! ВИРІВНЮЙТЕ ЗАДОВЖЕННЯ!

ВІСНИК

Христос родився-славіте Його!

Петро Карманський

*Забудьте в серці горе горне,
Беріть до рук весільні квіти,
Хай радість душу вам огорне —
Христос родився. Гей, славіте!*

*Христос родився! Чуеш, брате,
Засмужений в ярмі при плузі?
Недарма ти в тюрмі з-за ґрати
Молився Правді, в'янув в тузі.*

*Недарма ти в тюрмі з-за ґрати
Чекав на зорю з Вифлеєму
І тугою століття міряв,
Розкривши серце для приєму.*

*Христос родився! Слово Боже
Втілилося, живе між нами.
Яка ж нас сила переможе,
Як ми підем його слідами.*

*Як ми підем під омофором
Його неземної любови
З задивленим на сонце зором,
То хто накинє нам окози?*

*Забудьмо в серці горе горне,
Берім до рук весільні квіти,
Хай радість душу нам огорне —
Христос родився. Гей славіте!*

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ ВІТАЄМО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ ТА ЇХНЮ ІЄРАРХІЮ, НЕЗЛАМНИХ ВОРЦІВ ЗА ПРАВА УКРАЇНИ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ, УКРАЇНСЬКИХ В'ЯЗНІВ У МОСКОВСЬКИХ ТЮРМАХ, КОНЦТАБОРАХ І НА ЗАСЛАННІ, ЧЛЕНСТВО ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ І ВСІХ ІНШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ, ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „ВІСНИКА”, УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ І ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ТВЕРДО СТОЯТЬ НА САМОСТІНИЦЬКИХ ПОЗИЦІЯХ —

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
РЕДАКЦІЯ „ВІСНИКА”

КОЛЯДУЄМО НА ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД!

Наблизились свята Різдва Христового. Кожного року в ЗСА індивідуально або гуртами прихильники революційно-визвольного табору, революційної ОУН, відвідують українських патріотів, щоб разом з побажанням Веселих Свят зібрати від них дари на фінансову підтримку для многогранної діяльності, що її ведуть українські націоналісти-революціонери у всьому світі, вільному і підневільному.

Усе українське громадянство за кордоном і в Україні є наявними свідками тієї величезної визвольної акції, яку проводить революційна ОУН, завжди підтримуваний нею АБН й інші формації, що є під впливом ОУН. Конференції у Брюсселі, Токіо, Тайленді, вся велика зовнішньополітична діяльність, дипломатична, видавнича, розгортання фронту проти Росії в універсальному розмірі, а всередині імперії й в Україні зокрема, мобілізуванню чужинецького світу в користь України, розгортання у різних формах революційних дій в Україні й СРСР, унаправлювання та стимулювання революційних процесів, словом — краса і зовнішньополітична діяльність революційної ОУН є вирішними у визвольній дії українського народу. Не припадково Москва найбільше брутально атакує революційну ОУН! Вона — найбільша загроза для імперії. ОУН є авангардною силою української нації. Проти неї російська нація-поневоловач зі своєю провідною силою КПСС мобілізує масивні фінансові, людські та технічні засоби.

Щоб революційна ОУН могла виконати свою дуже відповідальну роль, як організатор української нації і через АБН співкерівної сили у боротьбі інших уярмлених націй, щоб вона могла через свої групи, які стоять у першому фронті прямої боротьби проти КГБ та КПСС, протиставитися ворогові й усім його формаціям і чинникам наступу та розкладу, вона мусять мати не лише ідейні кадри, але теж диспонувати найконкретнішими фінансовими засобами!

Не забуваймо, що:

— Фінансова незалежність — передумова теж політичної незалежності! Українська громада на чужині дає величезні фінансові засоби не раз на цілі, що не мають прямого відношення до визвольно-революційної боротьби.

— Хто жертвує на Визвольний Фонд — жертвує на пряму, безпосередню боротьбу з ворогом, на величезну зовнішньополітичну діяльність, на прямий фронт проти ворога не лише в Україні, але також тут, на чужині!

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

— Цьогорічна коляда в ЗСА на Визвольний Фонд мусять перевищити всі дотеперішні!

— Фронт поширився! Ворог наступає ще сильніше!

— Наша сила в нас самих! Хто жертвує на Визвольний Фонд — жертвує на воюючу Україну і на акції в її користь у всьому світі!

Богдан Ігор Антоніч

КОЛЯДА

Тешуть теслі з срібла сани,
стелиться сніжиста путь.
На тих саних в синь незнаму
Дитя Боже повезуть.

Тешуть теслі з срібла сани,
сняться весняні сни.
На тих саних Ясна Пані,
очі, наче у сарни.

Ходить сонце у крисані,
спить слов'янське Дитя.
Їдуть сани, плаче Пані
снігом стелиться життя.

ЦЕРКВА У ПІДПІЛЛІ

Гідний наступник по заслугі покараного смертю советсько-польського агента Галана, московський запроданець Тарас Мигаль у жовтневому числі київського місячника „Вітчизна” в своїй ганебній статті п. н. „Криваві міфи”, в якій силкується осудити Українську Церкву, мусять признатися про те, що ще й досі діє на Україні в підпіллі „зліквідована” на так званому Соборі у березні 1946 року Українська Греко-Католицька Церква. Ось що пише він, між іншим, у цьому своєму „памфлеті”:

„... доволітне, вперте насаджування міфу про діяльність Шептицького та уніятських єпископів для „добра” українського народу призвело до того, що після скасування унії окремі її служителі не прийняли постанови Собору і пішли в підпілля. Мандруючи селами, спираючись на випробуваних своїх агентів і використовуючи забобонність та затурканість старшого покоління, ці поли-„бунтарі” організували уніятські парафії і проводили всілякі церковні церемоніали за давніми канонами.

До цього підпільного руху разом з фанатиками долучилися й різні пройдисвіти, недобитки з націоналістичного охвістя, карні елементи, які гадали на церковному кадилі підсмажувати і свою печеню, поширювати давно відкинуті українським народом „самостійницькі ідеали”, розпалювати ворожнечу між братніми українським і російським народами...”

За години срібняки Мигаль, який називає себе „українським письменником”, готов продати москалям не тільки Україну, а й рідну матір.

К. Л.

КОНФЕРЕНЦІ АБН І ЕРС В БРЮССЕЛІ

У Конференції АБН і ЕРС, що відбулася в Брюсселі, Бельгії, в дні 12-15 листопада м. р., взяли участь делегати від України, Білоруси, Грузії, Литви, Латвії, Естонії, Болгарії, Хорватії, Словаччини, Малярщини, Чехії, Румунії, а також від західних країн — Великої Британії, Франції, Данії, Бельгії, Голляндії, Швеції, Італії, Австрії, Німеччини, Норвегії, Мальти, ЗСА і Канади, з азійських націй брали участь В'єтнам, Китай, Тайланд. Понад триста привітів від різних антикомуністичних організацій поневоленних і вільних націй, а теж від визначних державних мужів наглядно свідчили про щораз більшу популярність, що її здобуває собі цей визвольно-революційний рух.

З-поміж багатьох визначних особистостей брали участь в Конференції: **О. Б. Крафт** — президент ЕРС, **Я. Стецько** — голова АБН, **І. М. Льомбардо** — кол. міністер Італії, генерал **Вануксем** — кол. командував французьких військ в Індо-Китаї, Альжирі й Німеччині, проф. **Ров, ЗСА** — видатний експерт проблем Сходу Європи та Азії, організатор Американської ради за свободу світу, проф. **Апп** — почесний президент Американсько-Німецького конгресу ЗСА, леді **Бірдууд** — представник Бритійської ліги за свободу Європи, проф. **Оберлендер** — кол. німецький федеративний міністер, проф. **Петере** — Бельгія, визначний знавець проблем Сходу Європи, проф. **Пітерс**, ЗСА — спеціаліст проблем Сходу, федеративний посол Німеччини від ЦДУ Рідель і представник антикомуністичних організацій Німеччини **Грав**, Австрія — генерал **Йоргіс-Йогансен**.

Поневолені народи заступали такі делегати: від українців **Я. і С. Стецько**, **О. Коваль** — Бельгія, **В. Олеськів**, **І. Крушельницький**, **В. Богданюк**, **М. Гринюк** — Англія, **Ю. Ковальчук**, **С. Мудрик**, **І. Кашуба** — Німеччина, **В. Косик** — Франція, **С. Галамай** — ЗСА і Канада, **Р. Драган** — Австралія, від білорусів полк. **Д. Космовіч** — Німеччина, **М. Бунчук** — Англія, від латишів **Т. Заріс** — Англія, від естонців **Деляфанте** — Голляндія, від хорватів проф. д-р **А. Боніфачіч** — ЗСА, д-р **С. Пшенічник** — Канада, д-р **А. Ліч** — Англія, **Корбар** — Швеція, **І. Туксор** — Франція, **Ковачіч** — Німеччина, від словаків — д-р **Ц. Покорний** — Німеччина, від чехів **И. Мислівец** — Німеччина, від малярів **Е. Рігоні** — Франція, від болгарів д-р **К. Дреніков** — Італія, від румунів д-р **Б. Майлят** і д-р **А. Шуга** — Німеччина, від грузинів д-р **Л. Зурабішвілі** — Франція, від поляків **И. Павловський** — Франція.

Офіційне відкриття Конференції відбулося 12 листопада увечері. Президент **Крафт** представив загрозливе становище у вільному світі в зв'язку з агресивністю російського імперіялізму. Голова АБН **Я. Стецько** в своєму експозе вияснив, чому саме Конференція відбувається в Брюсселі. **П. Д. Бройне** побажав успіху від генерального секретаря Міжнародної ліги за свободу в Бельгії, **Ванкеркговена**.

Після відкриття відбулася конференція молоді. Головою цієї конференції був швед **А. Лярсон**. Студентка Ліверпульського університету, сумівка **М. Волчанська**

прочитала доповідь про молодь у вільному світі, **Андрій Гайдамаха**, студент лювенського університету — доповідь про долю молоді в Україні. В жвавій дискусії виринула думка організувати Міжнародній Форум Молоді для політичного виховання і дії та для опрацювання статуту молоді АБН і ЕРС. Міністер **Льомбардо** завершив конференцію молоді ствердженням: „Всі ми, молоді й старші, творимо одне ціле і тому треба оминати поділу на старих і молодих”. Слова ці прийнято з ентузіазмом.

13 листопада вранці на сесії АБН від Центрального Комітету звітував д-р **Ц. Покорний**. Після цього склали короткі звіти: проф. **Р. Драган** — від АБН Австралії, інж. **В. Олеськів** — від АБН Великої Британії, **Е. Рігоні** — від АБН Франції, **Е. Лярсон** — від АБН Швеції, **Е. Діссінг** — від Приятелів АБН Данії. Сесія закінчилася прийняттям резолюцій.

На пресовій конференції відчитано два експозе — през. **О. Крафта** і голови АБН **Я. Стецька**. Бельгійські німецькі, китайські, в'єтнамські журналісти ставили питання про поневолені народи, про російську імперію, про російський нарід та його місце в антикомуністичному фронті, а теж про договір Брандта-Громика в Москві і ставлення до цього договору АБН. Були прийняті пресові аташе В'єтнаму і національного Китаю, а теж представник НАТО.

На спільній сесії АБН і ЕРС доповідали: мгр **В. Богданюк** (Україна) і полк. **Д. Космовіч** (Білорусь) на тему „Становище поневоленних націй і визвольна боротьба”, д-р **А. Апп** (ЗСА) — „Що зробила Америка, щоб зупинити російський імперіялізм і комунізм”, **Нгуси Ван Самп** (В'єтнам) — „Російське підложжя війни у В'єтнамі і російська інфільтрація в Індійському океані”, мгр **Слава Стецько** (Україна) — „Плян діяльності АБН”, ген. **П. Вануксем** (Франція) — „Росія не є непереможна”, д-р **А. Боніфачіч** (Хорватія) — „Ідея національної незалежності — руйніна сила поневоленних народів”, **Е. Рігоні** (Угорщина) — „Російсько-німецький договір і поневолені народи” та ред. **В. Косик** (Україна) — „Потоптання національних і людських прав”. Більшість цих доповідей виголошено французькою мовою.

Після сесії влаштовано прийняття для делегатів і гостей у ген. секретаря Міжнародної ліги за свободу **П. Ванкеркговена** і ген. секретаря Бельгійської ради для єдності Європи **Ф. Дамапа**.

14 листопада на сесії ЕРС през. **Крафт** склав звіт з діяльності ЕРС, а після цього поодинокі національні делегації склали звіти з своєї діяльності. Виступали мадам **Лябен** (Франція), **Іван Маттео Льомбардо** (Італія), **Лярсон** (Швеція), **І. Крушельницький** (Україна), ген. **Вануксем** (Франція) й інші. У звітах і дискусіях зверталось особливу увагу на відтинок молоді. Флямандський делегат навів приклад, як український студент **Гайдамаха** успішно промовляв до трьох тисяч флямандської молоді.

ЧОМУ БРЮССЕЛЬ?

Слово Ярослава Стецька на відкритті Конференції АБН і ЕРС

Чому ми вибрали Брюссель для нашої чергової Конференції? Сталося це не випадково. Тут бо західноєвропейський центр з багатограним розгалуженням. Тут осідок НАТО. Необхідно пригадати значення цього центру для волелюбного людства. А теж ту роллю, яку відіграють поневолені російським імперіалізмом і комунізмом народи в пляні захисту універсальної свободи, стисліше свободи ще вільного світу, зокрема решти ще вільної Європи. Вагу Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН) поруч НАТО, а теж значення моєї Батьківщини-України, зформулював військовий теоретик Заходу, генерал Дж. Ф. Ц. Фуллер у своїх працях „Раша іс нат інвінсібел”, „Гав ту діфіт, Раша” й інших, і мені не доводиться повторяти його

думок. Вони, приготовані для делегатів тут у витягах, можуть бути предметом пригадування. Як часто буває, ген. Фуллер не був пророком у своїй батьківщині, ані навіть у Західній Європі. Зате його військову доктрину стосували у перших роках другої світової війни Гудеріан і Жуков, а його модерний спосіб ведення війни застосовують тепер Москва і Пейпінг.

У цій країні, а в цій столиці зокрема, стоїть перед нами завжди актуальна проблема Європи, але якої Європи? Уже починається утотожнювання решток Європи з Європою взагалі. З Європи вилучається Україну, Литву, Латвію, Естонію, Білорусь, Мадярщину, Чехію, Словаччину, Грузію, Вірменію, Болгарію, Румунію, Польщу, а навіть вже й Східню Німеччину. Про-

Президентом ЕРС переобрано **О. Б. Крафта**, головами Екзекутиви ЕРС переобрано **Я. Стецька** і **І. М. Льомбардо**. На закінчення прийнято резолюції і декларації.

**

На спільній сесії АБН і ЕРС відчитано доповіді: **О. Крафт** (Данія) — „Політична ситуація у світі й ЕРС”; **І. М. Льомбардо** (Італія) — „Намагання москалів завоювати світ”; **Я. Стецько** (Україна) — „Альтернатива на термонуклеарну війну”; д-р **К. Дренікофф** (Болгарія) — „Ленін — творець тиранської системи і нової російської імперії”; проф. **Т. Оберлендер** (Німеччина) — „Комуністична офензива і розвитку країни”; проф. **Т. Петерс** — „Наслідки німецько-російського договору і європейська спільнота”; **Г. Бантінке** — „Проблеми європейської безпеки”.

Увечері Об'єднання Українців у Бельгії і ГУ СУМ влаштували прийняття, на якому промовляв як господар м-р **О. Коваль**, а від імени делегатів і гостей **О. Б. Крафт**. Від примааса Бельгії **Суенеса** вітав Конференцію його уповноважений делегат-монсеньйор.

У Бельгії живе коло трьох тисяч українців. Багато з них виповнили в неділю 15 листопада катедру св. Йосифа, де вислухали св. Богослужбу спільно з усіма делегатами і гістьми. Співав чудовий хор проф. **М. Антоновича** з Утрехту (Голляндія). Службу Божу відправляв преосв. владика **Кир Маланчук** з Франції в асисті численного духовенства. Владика виголосив українською і французькою мовами проповідь, згадуючи переслідувані Церкви і уярмлені нації.

По полудні в залі Культурного Центру Одергем відбулося масове зібрання, яке відкрив **О. Б. Крафт**. Він же відчитав резолюцію ЕРС, схвалену зібранням через аклямацію. **І. Льомбардо** говорив про загрозу світової

війни, громадянські і периферійні війни, **Я. Стецько** — про поневолені народи як першу лінію оборони вільного світу, **Л. Зурабішвілі** виступив зі словом на тему „Боротьба поневолених народів продовжується”, мадам **Лябен** (Франція) — „Комуністична субверсія у вільному світі і як з нею боротися”, д-р **Б. Майліт** (Румунія) — „Російська загроза і європейська конференція безпеки”, а проф. **Пітерс** (ЗСА) з'ясував доктрину Ніксона та еволюцію американської політики; промовляли теж шарже д'афер В'єтнаму і національного Китаю.

Доповіді були обрамовані концертом українських пісень у виконанні хору проф. **М. Антоновича**.

Наприкінці члени АБН і ЕРС виступали з короткими словами, що їх присутні вітали окликами: „Загибель тиранам!”, „Хай живе свобода у всьому світі!”, „Розвалимо російську імперію!” і т. п. Данець **Дісінг** відчитав апель солідарності західної молоді, а пані **С. Стецько** — резолюції АБН, які приявні прийняли бурхливими оплесками.

Зібрання закінчилося балетом сумівської молоді з Дюссельдорфу.

Після цього китайський амбасадор дав прийняття для делегатів.

Бельгійська, зокрема фляманська преса широко інформувала про конференції АБН-ЕРС. Прихильно поставився до справи кол. міністер закордонних справ Бельгії і визначний європейський державний муж, довогільтній ген. секретар НАТО — **Спаак**, з яким відбула розмову пані **С. Стецько**.

Наснажені вірою й ентузіазмом, делегати й гості виїжджали до своїх країн. На брюссельських конференціях ідеї незалежної України й розвалу російської імперії були визнані так само однодушно, як це було в Токіо.

нія долі в тому, що межу Європи визначує окупантська стопа російського загарбника. Те, що з Європи ще залишилось вільним — це вже тільки її рештки. І все ж ми хочемо вам пригадати, що Європа пульсує всюди там, де кров'ю і життям обороняються її ідеали, тобто ідею нації, її незалежність, ідею вільної людини, її гідність, героїчний ідеал християнства. Ідеали Європи обороняють українські, білоруські, кавказькі повстанці й інші в'язні в концтаборах Сибіру. Ті самі ідеї обороняються у революціях мадярській чи в Познані 1956 р., у Берліні 1953 р., у Празі і Братиславі 1968 р., у Києві, Мінську і Тбілісі наших днів підпільними борцями і бравурною молоддю генерацією з уже славним у вільному світі, мабуть, вбитим москалями українським поетом Василем Симоненком з його „Народ мій є! Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ!”

Ідеї Європи обороняють сьогодні теж ЗСА, що для них основи поклали наші європейські предки. Ідеї Європи стають загальним добром усього людства. І на полях В'єтнаму в'єтнамські націоналісти захищають їх від наступу тиранії! І національний Китай чи Корея... Європа була великою, коли вона була великою у своїх ідеалах, у вірі в них, коли вона променювала ними, коли була вірною собі.

Європа тоді зможе стати самостійною, життєздатною силою, отже вирішним чинником світової політики, коли російська імперія буде розділена на незалежні національні держави уярмлених тепер в ній націй і коли партнерами цілісної Європи стануть не лише Франція, Бельгія, Велика Британія, Італія чи Німеччина, але в однаковій мірі незалежна національна Українська Держава, балтійські держави, Білорусь, Грузія, вільна Мадярщина, вільна Болгарія, Румунія, вільні Хорватія, Альбанія, Словаччина, Чехія, коли у вільних виборах парламенти цих незалежних держав на руїнах російської імперії і комуністичної системи рішатимуть про засади співпраці і взаємодопомоги європейських країн і країн визволеного остаточно від тиранії і рабства коло мільярда людей і десяти націй!

Щоб Європа стала знову собою, необхідно, щоб ще вільні нації Європи найперше зрозуміли: а) що їх майбутня доля нерозривно пов'я-

Віктор Кушнір

Х А Т А

На день відновлення оселі
І. П. Котляревського

Мовчали дзвони.

А хотілось, певно, дзвонам
На весь широкий вдарити окіл.
На Івановій горі, на давньому осонні
Себе підвів зотлілий частокіл.

І біла хата стала казкою й повір'ям
Під незігнутий сволок віковий.
Струсив із себе владно півень попіл сірий,
До двору кликав засвіт молодий.

Обвітрена стоїть, як весь свій вік стояла,
Промінить з вікон український світ.
І зазивас, як раніше зазивала,
Та не відчинить ворогу воріт.

Перед дзвіницею стоїть...

І тихне пагін.
І вереснем золотиться поріг.
Мовчать високі дзвони.

Глибиніє спрага —
До Іванової хати сто доріг!

м. Чернівці

зана з долею уярмлених російським імперіялізмом і комунізмом націй в ССРСР і в сателітних країнах; б) що російська і комуністична агресія насправді грозить світові потопом і в) щоб західні держави принаймні почали підготовляти політичну опінію в тому напрямі, щоб спонукати свої уряди залишити згубну для волелюбного людства політику т. зв. мирної коекзистенції з тиранами, а замість того розпочали політику визволення всіма можливими заходами. І це в центрі західноєвропейської спільноти і в центрі НАТО — у цій спокійній і затишній столиці — ми уважали необхідним пригадати в обличчі історичної відповідальності, яка тяжить не лише на нас, але й на державних мужах, які зчаста тут зустрічаються. І тому ми саме у Брюсселі проводимо нашу міжнародню Конференцію АБН і ЕРС.

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

ВИЗВОЛЬНИЙ РЕВОЛЮЦІЇ — ПІДТРИМКА Й ПЕРЕМОГА!

3 резолюцій АБН, ухвалених на Конференції в Брюсселі

Конференція Антибольшевицького Б'юро Народів стверджує:

Національно-державна незалежність і особиста свобода є основними людськими правами, а нація — живою органічною спільнотою, створеною Богом, усучільненою спільною історією, культурою, традиціями і мовою;

Під тиском визвольних рухів поневолених народів колоніальні імперії, за винятком Російської імперії, розвалились;

Експансія Російської імперії під облудною маскою комунізму загрожує свободі ще вільного світу. Москва продовжує всіма можливими засобами свій наступ на здобуття світу. Російська фльота проникає до Середземного моря та Індійського океану без належного опору західних потуг;

Російський імперіалізм — це головна перешкода для кращої організації світу, а так звані „советські республіки” є штучними творами без парламентів і урядів, обраних вільною волею народів; конституція СРСР спрепарована для безоглядної диктаторської та імперіалістичної системи;

Всі нації, насильно включені в Російську імперію, є предметом жорстокого політичного, культурного, релігійного поневолення, народобивства й економічної експлуатації;

Визвольний націоналізм, антитеза російського імперіалізму, шовінізму і расизму, є динамічною і об'єднуючою силою в боротьбі за свободу й незалежність поневолених народів;

Революційна боротьба за національно-державну незалежність України, Білорусі, Литви, Латвії, Естонії, Грузії, Азербайджану, Туркестану, Північного Кавказу, Вірменії, Сибіру, Болгарії, Хорватії, Румунії, Угорщини, Польщі, Словаччини, Чехії унеможливує російські глобальні плани;

В'язні російських концентраційних таборів, тюрем і домів для божевільних є пригадкою для вільного світу про долю поневолених народів;

Щоб послабити й розкласти вільний світ, Москва застосовує тактику „співіснування”, так званий культурний обмін і договори про „приятельство”, яких ніколи не додержує;

Російські методи інфільтрації, підривних акцій, п'ятих колон, лівих груп треба зустрічати відповідними засобами ідеологічної і політичної війни;

Ціллю нашої боротьби є цілковите визволення поневолених націй і відновлення їх незалежних національних держав;

Зміна режиму в Російській імперії або визволення поодиноких країн не є ніякою розв'язкою теперішнього становища, бо російська нація, це нація-агресор і творець большевизму, з традиційним месіанізмом;

Страх перед атомовою війною треба розвіяти шля-

хетними ідеями і духовними вартостями, що сильніші від атомових бомб;

Моральне відродження і віра в Бога й батьківщину — необхідні для успішної політичної боротьби проти комунізму й імперіалізму;

Сліпота, хаос, страх і пасивність вільного світу сприяють поширюванню комунізму (як приклад цього є факт, що ЮНЕСКО, просякнене комуністами, проголосило 1970 рік роком Леніна-„гуманіста”);

В китайсько-російському конфлікті Російська імперія повинна вважатись нашим головним ворогом; допомагати одному з противників було б згубним, як це доведено піддержкою західними союзниками Росії проти нацистської Німеччини;

Концепція двоподілу світу і поляризації сфер впливів є фальшивою і дуже небезпечною;

Єдиним успішним способом усунути советсько-російську загрозу є допомога поневоленим народам. Тільки спільний фронт поневолених народів, підтриманий протиімуністичними силами вільного світу, може бути успішним;

Нове покоління, виховане на прикладах героїв-борців, відважно протестує проти тиранії, що є головною ознакою теперішньої боротьби за залізною заслоною.

З уваги на всі ці факти Конференція АБН постановляє:

Посилити мобілізацію всіх патріотичних, волелюбних сил у вільному світі проти комунізму і російського імперіалізму.

Вважати ідеологію національного визволення, державної незалежності, людських прав і соціальної справедливості як головну силу в епоху деколонізації.

Підтримувати визвольну боротьбу всіма можливими засобами, в тому числі радіопересиланням, і сприяти всім політичним, культурним та релігійним визвольним процесам поза залізною заслоною.

Протестувати проти переслідування Церков, інтелектуалістів, письменників і науковців в Україні та в інших поневолених країнах, проти тиранії, народобивства й русифікації.

Домагатися звільнення з концентраційних таборів і тюрем священиків, єпископа **В. Величковського**, тисяч відомих і невідомих політичних в'язнів, зокрема **М. Сороки, В. Леонюка, В. Христинича, М. Гасюка, В. Кальніна**, жінок-працівниць Українського Червоного Хреста **К. Зарицької, О. Гусяк і Г. Дідик**, — д-ра **В. Горбового, М. Гориня, Л. Лук'яненка, В. Мороза, І. Кандиби, С. Караванського, А. Амальріка, П. Григоренка** й інших борців за волю, засуджених на 10-30 років і домагатися ліквідації всіх концентраційних таборів.

Проголосити Велику Хартію національно-державної незалежності всіх народів, поневолених Росією і комунізмом. Створити світовий протиімуністичний і протиросійський фронт усіх вільних націй.

С. Корниз

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Наприкінці минулого року відбулися в світі важливі події, які поступово вияснюють міжнародні взаємовідносини і визначають шляхи до нової дійсності: вибори в ЗСА, про які ми вже писали, смерть де Голля, криза на Близькому Сході і в Індо-Китаї, неприйняття червоного Китаю до ОН, зближення Пейпінгу з СРСР, коекзистенція Ватикану з Москвою, бомбардування американцями Північного В'єтнаму, переговори про роззброєння ЗСА і СРСР в Гельсінках.

Заохотити всі Церкви стати твердо проти атеїстично-комунізму.

Демаскувати агресивний російський імперіялізм, який криється під різними масками.

Припинити політику співіснування і приятних взаємин зі смертельним ворогом. Змагати до зміни політики урядів вільних країн у напрямі прийняття політики визволення.

Поборювати настрої дефетизму, які можуть штовхнути нас у пропасть заглади.

Використовувати конфлікти всередині комуністичних партій.

Засудити резолюцію ЮНЕСКО про Леніна „гуманіста“.

Остерегти німецький парламент перед небезпекою, яка загрожує внаслідок договору з Москвою.

Звернути увагу на глобальне значення розвалу совєтсько-російської імперії на національні незалежні держави в їхніх етнографічних кордонах.

Закликати Захід прийняти головні засади АВН, авангарду поневолених народів у Російській імперії й стосувати глобальну стратегію боротьби за перемогу над комунізмом і російським імперіялізмом.

Діяти проти прихвности російської фльоти в Середземному морі і в Індійському океані.

Підтримувати прагнення до незалежності народів, насильно включених у такі багатонаціональні державні структури, як Югославія або Чехо-Словаччина.

Піддержувати справу об'єднання в свободі Німеччини, В'єтнаму і Кореї й визволення Китаю, Куби, Занзібару й інших поневолених народів.

Вимагати від урядів вільних країн, щоб вони зірвали дипломатичні, культурні й економічні взаємини з СРСР і його сателітами і щоб виключити СРСР і його сателітів з усіх міжнародних організацій.

Домагатися поставити СРСР і його сателітів перед Міжнародній Трибунал у Гаазі за народовбивство, агресивні війни, нищення Церков, культури і традицій, за підризву роботу та інші злочини.

Антибольшевицький Блок Народів (АВН)

Листопад 1970.

Ситуація в ЗСА

По виборчій кампанії Уряд ЗСА приступив до реалізації своєї нової програми. В першу чергу звільнено з праці секретаря внутрішніх справ В. Гіккела. Преса повідомляє, що мають відійти секретар скарбу Дейвід М. Кеннеді і секретар сільського господарства С. Гардін. Поширюються поголоски, що з кабінету Ніксона уступлять також секретар закордонних справ В. Роджерс, секретар торгівлі М. Стенс і генеральний прокурор Д. Міччел. Політика Уряду Ніксона прибирає твердіших форм.

До Вашингтону прибув південнов'єтнамський віцепрезидент Кі, який відвідав Пентагон, Військову Академію і склав візиту Президентові, з яким нараджувався півтори години. Розмовляв він також з дорадником Президента проф. Кісінгером.

Переговори ЗСА з делегатами Північного В'єтнаму і В'єтконгу в Парижі відбуваються, але без жадного успіху.

Наприкінці листопада американська військова група добровільців на кількох гелікоптерах провела героїчний рейд у запілля ворога, в районі Ганою, щоб визволити американських полонених. Проте, виявилось, що полонених перед тим перевели до іншого табору. Американці жертв в людях не мали.

Літаки ЗСА бомбардували район поміж Ганоєм і Гайфонгом, головним портом, через який ідуть доставки воєнних припасів з Москви до Північного В'єтнаму. В тій акції взяло участь 250 літаків, які всі повернулися на свої бази. Ця військова операція була гостро критикована на засіданні Сенатської Комісії закордонних справ, передусім її головою сен. В. Фулбрайтом. Відповідаючи на його закиди, секретар оборони Лейрд обмежився ствердженням, що рішення в справі того бомбардування відбулося в згоді з програмою в'єтнамізації війни.

„Дейлі Ньюз“ писав у зв'язку з цим: „На великий переляк“ „голубів“, але без жадної несподіванки для здороводумаючої людини американські військові літаки бомбардували південну частину Північного В'єтнаму. Згідно з отриманими попередньо відомостями комуністич-

тичний ворог розбудовує великі склади військових матеріалів, підготовляючи широкий наступ. Ми не могли без кінця приглядатися цьому пасивно, і в результаті наші бомбовики завдали ворогові поважних втрат. ЗСА не можуть залишити своїх південнов'єтнамських союзників на ласку й неласку комуністів”.

Політичні коментатори звертають увагу на щораз більше зміцнення військової сили Південного В'єтнаму, який успішно протиставляється атакам ворожих сил. Комуністи сподіваються виграти війну в Камбоджі і покладають надії на те, що ЗСА виснажаться довготривалою війною і погодяться врешті на коаліційний уряд у Південному В'єтнамі. Тим часом у ЗСА вважають, що найдалі по двох роках безуспішного наступу комуністи зрезигнують з дальших зусиль і підпишуть мир.

Бомбардування Північного В'єтнаму було наслідком зміни політики республіканського Уряду ЗСА у відношенні до Москви, політики без „фальшивої коекзистенції”, яку заповів у своїй промові през. Ніксон на ювілейному зібранні ОН в Нью Йорку. Під цим кутом треба розглядати і взаємовідносини між ЗСА і Москвою.

2-го листопада м. р. відновлено конференцію представників ЗСА і СРСР в Гельсінках в справі обмеження зброєнь. Перша стадія конференції розпочалась в тому місті 17-го листопада і продовжувалась у Відні до 14 серпня. ЗСА репрезентує Джералд Сміт, директор державної Агенції для контролю зброєнь, а Москву — віце-міністр закордонних справ Владімір Семьонов. Наради, що мають відбуватися два рази на тиждень, суворо засекречені. Все ж преса твердить, що на тих нарадах обговорюється справа обмеження чи навіть виключення деяких родів атомової зброї, як далекосяжних ракет і протиракетної зброї, а також ракет із багаточленими головками.

Присутність советських військових кораблів на Карібському морі і в Мексиканській затоці стала щоденним явищем, а проєктована будова советської бази підводних човнів на Кубі, не зважаючи на американські попередження, може бути трактована, як поворот Москви до агресивної політики з часів Хрущова.

З міжнародних подій, з якими безпосередньо були пов'язані ЗСА, варто відмітити відкинення на сесії Загальних Зборів ОН внеску про

прийняття червоного Китаю. Проти прийняття голосувало 30 держав-членів, за прийняття — 21, в тім числі Москва. Була прийнята пропозиція ЗСА про те, що на майбутнє нових членів прийматиметься лише схваленням двох третин присутніх членів.

В ОН звертали увагу на те, що голосування Москви за прийняття червоного Китаю ніби вказує на поліпшення її стосунків з червоним Китаєм. Але „Нью Йорк Таймс” пише, що напруження поміж тими великодержавами залишається незаперечним фактом. Ані Мао Тсетунг, ані дуумвірат Брежньєв-Косигін не виявляють охоти поступитися в проблемах, які допровадили до перманентного конфлікту. Однак до Москви прибув новий амбасадор комуністичного Китаю Лію Хшім-хуан, а до Пейпінгу — московський амбасадор Васілій Толстіков. Крім того, підписано між Москвою і Пейпінгом новий торговельний договір.

Найважливіші проблеми закордонної політики ЗСА лежать в Європі. Нова московська і німецька політика після підписання договору між Москвою і Бонном відсуває небезпеку війни в Європі, відкриває можливості дальших переговорів, які ні до чого не допровадять, якщо в них не візьмуть участі ЗСА. В зв'язку з цим Москва зрезигнувала зі свого проєкту європейської конференції безпеки без участі в ній ЗСА. Позиція Америки в такій конференції залежатиме від того, чи матиме вона в Європі поважні військові сили.

На Близькому Сході

На Близькому Сході до мирних переговорів і досі не приступлено, бо Єгипет не погоджується усунути викидні керованих ракет, встановлені перед Суєзьким каналом в часі тривання перемир'я. В зв'язку з тим продовжено перемир'я ще на три місяці. Генеральна Асамблея ОН прийняла 4 листопада проєгипетську резолюцію про відновлення переговорів, але Ізраїль твердо заявив, що приступить до них лише тоді, коли Єгипет відтягне викидні керованих ракет. Отже, ситуація в тому обширі без змін.

Останнім часом видано в столиці Єгипту Каїро комунікат про приступлення Сирії до федерації трьох арабських держав — Єгипту, Суда-

ну і Лібії. Створення такої федерації є ще справою майбутности, але можна думати, що на випадок збройного конфлікту з Ізраїлем Сирія тим разом узгіднить свою військову акцію з Єгиптом, чого уникала при попередньому конфлікті. Крім того, Сирія може дозволити створити на своїй території єгипетські летунські бази.

Ізраїльський міністер оборони Моше Даян заявив, що для поліпшення атмосфери було б корисним обмежити зброєння по обох боках Суецького каналу. Тон радіової промови Даяна був оптимістичний. Він не думав, щоб Єгипет розпочав нову війну проти Ізраїлю без допомоги Москви, а Москва, очевидно, не хоче зударитися зі ЗСА на Близькому Сході.

Бритійський уряд випустив „Білу Книгу”, в якій з'ясовує свою політику в Південній Азії і на Далекому Сході. Бритійський уряд стверджує, що затримає свою присутність на схід від Суєзу. Британія вже веде переговори з Австралією, Новою Зеландією, Малазією і Сингапуром про спільну безпеку Далекого Сходу і Океанії. В „Білій Книзі” заповідається також збільшену участь Британії в оборонних заходах Західньої Європи, себто в НАТО.

Події в Європі

Пресові коментатори стверджують, що в агресивній політиці Москви останнім часом наступила зміна, і вона звертає тепер головну увагу на експансію в Європі. Події на інших фронтах — на Близькому Сході і в Індо-Китаї мають для неї другорядне значення.

Агресія в Чехо-Словаччині дуже захотила Москву, і тепер ідеться їй про піднесення промислової продукції, яка сильно відстає від продукції західнього світу. Далі, треба взяти під увагу політичні зміни, які зайшли в Європі внаслідок підписання Німеччиною договору з Москвою і Польщею. Спільний економічний ринок шістьох держав має політичний осередок у Франції. Західня Німеччина за прийняття до нього Англії. А прийняття Англії викличе прийняття Данії, Норвегії і Ірляндії. Центр ваги спільного ринку перенесеться до Західньої Німеччини. З моментом, коли Спільний Ринок перейде від унії митної до монетарної, він стане

наймогутнішою економічною силою в закордонній торгівлі.

Європейці пам'ятають, що після другої світової війни Америка залишила свої війська в Європі для того, щоб не допустити Москви до опанування великого європейського промислового потенціалу. Опанування того потенціалу дало б Москві перевагу над усім світом. Від того часу заходили різні зміни, але передусім непомірно зросла економіка Західньої Європи. Західні європейці досі були переконані, що ЗСА мусять їх боронити у власнім інтересі.

Тим часом, у зв'язку з нещасливим договором Бонну з Москвою, що є фактично капітуляцією його перед кремлівською правлячою клікою, виникають певні ускладнення в положенні європейсько-американської організації НАТО. НАТО створено для оборони проти СРСР. Головним філіаром НАТО була наново озброєна і економічно зміцнена Західня Німеччина, яка тепер підписала сепаратний договір з Москвою про ненапад і шукає співпраці з цим ворогом НАТО. Так само Франція ще за де Голля відмовилася від ближчої співпраці з НАТО. Але коли дві найміцніші держави договороються з Москвою, то що тоді мають робити слабші держави, як Італія і скандинавські держави? Тож можна побоюватися, що з часом і вони відійдуть під московські впливи.

Наприкінці жовтня президент Франції Жорж Помпиду відбув подорож до Москви, де його прийняли з великою помпою, підкреслюючи приязнь до Франції, щоб цим викликати до неї недовір'я у Вашингтоні. Відвідини Помпиду мали передусім господарський характер. Вся преса одногласно твердить, що Москва далі не може залишатись в економічному маразмі і для піднесення своєї економіки розраховує на європейські країни та їх Спільний Ринок.

На засіданні Ради НАТО, що відбулося в Брюсселі з початком грудня, було виразно задекларовано становище ЗСА в справі цієї організації і прийнято рішення для усунування її діяльності. Делегат ЗСА, державний секретар В. Роджерс відчитав лист президента Ніксона про те, що ЗСА не відкличуть своїх військ з Європи „поки наш противник не переведе таку саму дію”. Представники ЗСА, Британії і Західньої Німеччини виступили проти запропонова-

ної Москвою паневропейської конференції безпеки, поки вона не погодиться на редукцію своїх збройних сил в Середній Європі та на конструктивну розв'язку проблеми Берліну. Французький міністер закордонних справ М. Шуман назвав поладнання справи Берліну передумовою участі Франції в європейській конференції безпеки. Шуман ствердив, що без американських збройних сил Західня Європа була б безпомічною.

У Брюсселі проголошено також, що десять держав-членів НАТО погодилися вплачувати протягом п'яти років по мільярду доларів на посилення бюджету тієї оборонної організації. Американська преса вважає, що створення стратегічної телекомунікаційної сітки для військ НАТО, в якому бере активну участь Франція, поступово зближить її знову до НАТО.

В Східньому Берліні відбулася конференція висланців Москви і її шести сателітів, в ухвалах якої підкреслено сподівання, що переговори в справі Берліну закінчатимуться договором, який відпружить ситуацію в Середній Європі і відповідатиме суверенним правам „Німецької Демократичної Республіки”.

„Дейлі Ньюз” пише в статті „А що тепер з Берліном?”, що комуністична Польща і вільна Німеччина парафували важливий договір, документ приязни, що має на увазі загоїти рани з часів другої світової війни. Крім того цей договір затвердив за Польщею 40 тисяч квадратних миль німецької території на Одрі і Ніссі. На плечі канцлера Брандта спадає тепер обов'язок „продати” той договір Західній Німеччині. Тому, що Москві залежить на тім, щоб той договір увійшов в силу якнайскорше, чи можна сподіватись, що Кремль, щоб заспокоїти громадську опінію Західньої Німеччини, погодиться на позитивне поладження питання Берліну і вільний доступ альянтів до того міста. Ще недавно Кремль виявляв готовість піти на поступки в справі Берліну. Пізніше становище Москви змінилося.

Настав момент, коли західні союзники — Британія, Франція і ЗСА — виступлять з домаганням, щоб В. Брандт зробив кроки, які запевнили б союзників у приязні з його урядом.

Італійська преса гостро критикує Папу не так за те, що прийняв 12 листопада м. р. на ав-

дівнічії советського міністра закордонних справ Андрія Громіка, як за сердечність, яку виявив він Громікові, в протилежність до стриманості, яку проявив у відношенні до президента Ніксона на прийнятті 28 вересня. В неділю 15 листопада італійські студенти розкидали на площі св. Петра в Римі протестаційні летючки. Газета „Іль Темпо” пише: „Дозволимо собі запитати Його Святість, де був би він сьогодні, якби ЗСА не врятували нас від Гітлера і не зупинили перед нашими кордонами Сталіна?”

Криваві заворушення в Польщі

Коли цей „Огляд світових подій” був уже закінчений, сталися події, до яких вернемося в наступному числі. Це були робітничі заворушення в Польщі напередодні Різдвяних свят, спричинені раптовим підвищенням цін на продукти першої потреби. Вони охопили в першу чергу міста Гданськ, Гдиню, Щецін і Сопот. До економічних гасел негайно приєднались політичні. Підтримувані молоддю, юрби робітників палили партійні установи. Між „бунтарями” і поліцією, підтриманою танками, відбувались криваві бої, в яких за підрахунком закордонних кореспондентів згинуло понад 300 осіб і тисячі поранено. Советські панцерні з'єднання стояли наготові, щоб здушити це чергове повстання гноблених комунізмом людей так само, як то було зроблено свого часу в Східній Німеччині, Угорщині і Чехо-Словаччині.

Жадної реакції на ці події збоку Заходу не було. Тепер ніби в Польщі „тиша”. Офіційна преса, щоб заспокоїти населення, критикує „помилки” першого секретаря компартії Гомулки, місце якого зайняв Герек. Прем'єра Ю. Циранкевича призначено на місце президента М. Спихальського. Напевно переведена буде також широка чистка в партії і урядовому апараті. Напевно тисячі людей потраплять до тюрем. Пригадуючи заворушення в Польщі у 1956 р., які привели до влади Владислава Гомулку, західня преса наводить його слова, якими він оправдував ті заворушення: „Робітники протестували проти зла в нашій соціальної системі”. Тепер ці слова ще раз потвердились.

~~~~~
СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

РОЗПОВІДАЮТЬ СТАРІ ВОЯКИ

СІЧНЕВІ УНІВЕРСАЛИ

Ми сиділи при столі і вели бесіду. Мій співрозмовник, колишній старшина УГА, ветеран визвольних змагань, увінчаний срібною сивиною, розповідав різні події з бойового шляху, який він перейшов.

— Багато довелося пережити, чимало різних бойових епізодів уже стерлися в спогадах, але назавжди збережуться в моїй пам'яті дві яскраві дати — проголошення самостійності України, а роком пізніше — об'єднання всіх українських земель в одній державі. Вічно незабутніми, навіки пам'ятними залишаться переживання величних хвилин, коли до нас дійшла вістка про січневі універсали, а та непередавана радість, яку збудили вони, обумовила величезне піднесення та ентузіазм усього народу, — говорив старшина.

— Я з іншим колегою Михайлом Тишовицьким, — продовжував він, — у січні 1918 року був на вишколі в австрійській старшинській артилерійській школі у Братиславі. Обидва ми пильно слідкували за всім, що діялось на Наддніпрянській Україні, яка була тоді на шляху до своєї самостійності, та інформували про ці події своїх колег по школі — чехів, словаків та хорватів, які виявляли живе зацікавлення до всіх подій на Сході. Я передплачував „Діло” та українську пресу в німецькій мові з Відня і уважно стежив за всіма подіями сам і давав читати газети іншим старшинам, що були на вишколі.

Десь в останніх днях січня прибули з пошти свіжі числа українських газет з Відня і „Діло” зі Львова. Мою увагу відразу прикувало повідомлення, що в Києві проголошено універсал про самостійність і суверенність Української Народньої Республіки.

З непередаваною радістю прочитав я цю коротку інформацію. Про події на Україні, про її автономію ми всі знали і сподівалися повного незалежнення України. Але все таки вістка про те, що самостійність України вже проголошено, дуже зворушила мене.

— Подивись, — сказав я, передаючи газету Тишовицькому, який, прочитавши повідомлен-

ня, так зрадів, що кинувся мені на шию і зі сльозами радості поздоровляв, неначе на Великодне Свято.

Обидва ми поділилися своєю радістю зі своїми шкільними колегами інших національностей. Всі вони, густим колом оточивши нас, gratювали нам, українцям, та бажали кращого майбутнього нашій відродженій країні. Разом із нами радів увесь провід школи, раділи старшини і серед них поручник австрійської армії Фердинанд Лянґ, пізніше відомий усім як отаман УГА та посол до польського сойму з українського списку в 1928 році.

Замешкалий у Братиславі біля нашої казарми чи не єдиний українець, що називався Васишин, у якого харчувались вихованці школи, дізнавшись про цю подію, від радості заплакав. Ентузіазм вирував у школі.

Згадавши, що недалеко Братислави розташувалась запасна кадрово частина, у складі якої були також вояки та старшини українці, серед них український лікар, д-р Іван Колодрубєць, я поїхав з тими газетами туди і сповістив їх про самостійність України.

Коротенька газетна інформація справила на всіх величезне враження, мала колосальний відгомін. Жовніри-українці були певні, що здійснились їх надії, зв'язували з цим фактом найкращі мрії, вірили, що тепер вони стануть вояками української армії і підуть до своєї омріяної держави.

Та незабаром закінчився наш вишкіл, і мене відправили на італійський фронт, де я втратив зв'язки з українським середовищем. Але любов до батьківщини, свідомість того, що вона вже незалежна і суверенна, не залишала мене ніколи і, повернувшись до Галичини в дні Листопадового чину, я поринув у вир визвольних змагань.

1919 рік застав мене на фронті під Львовом, де я, як старшина УГА, був при панцерному поїзді, що діяв на залізничній лінії Львів-Самбір.

Пам'ятаю, що в Станиславові, тодішній столиці Західньо-Української Народньої Республі-

Д-р Михайло Кушнір

СЕКРЕТ ТВОРЧОЇ ЛЮДИНИ

(Закінчення)

Тут потрібне до загину добре виховання, щоб я з поміччю самознання чи автоматично (в дрібніших справах) поведився як джентлмен. Коли в цій точці люди плутаються і імпровізують спосіб поведінки, коли щодо моральних засад немає узгіднення, тоді даремна праця розпочинати історичні кампанії, даремно мріяти про могутність, згадувати давню велич. Усяке політування, що полягає в укладанні партійних програм і намаганні робити кар'єру, — буде авантюризмом, говорення про добро нації — блазенством, — коли в основі немає характерів, це значить сили діяти згідно з засадами.

ки, виходили українські часописи „Стрілець” і „Нарід”, які у великій кількості висилалось на фронт для вояцтва УГА.

І ось одного січневого дня українська преса принесла вістку, що в Києві на Софійському майдані проголошено соборність України. Вояки і нас, троє старшин цього панцерного поїзду з величезною радістю зустріли це повідомлення. У святковому настрої ділилися враженнями як старшини, так і фронтові вояки під Львовом, сходились, говорили, жваво коментували між собою цей факт, зв'язували з ним великі надії.

— Здійснились заповітні мрії нашого народу! — говорили жовніри.

Скрізь панував ентузіазм. Думки всіх линули до золотоговерхого Києва, де пролунали історичні слова універсалу про сполуку всіх українських земель. Ніхто тоді не думав, що наші героїчні змагання закінчатся таким сумним фіналом.

Старий вояк насупив брови:

— Але це ще не кінець. Боротьба не закінчилась. Нескорена духом Україна далі чинить опір. Ідеї, проголошені в обох універсалах, піднімуть нові покоління на боротьбу за їх здійснення, і я вірю, що поведу ще свою військову частину на Київ.

Що нам pomoже знання, що школи політичних наук, коли в нас не буде сили доходити (почерез усі дрібніші) до найбільшої цілі?

Дати слабиим характерам політику в руки, то з лінивства, з примхи розвалить радше цивілізацію, ніж би мали робити, що повинні. Повинність — це для варварів спутування свободи. Вони видумують радше ціле знання (марксистське), щоб дійти до большевицької свободи. А коли мають певні людські прикмети чесноти, то в безплановості життя, плачучи, будуть загребати найсвятіші його вартості, бо не потраплять жити.

Ціллю виховання є не так набивати перепи-сами знання, як вироблювати в людині сильні чуття з того, що вона має від природи. Отже, передусім виплекання засадничого чуття: прагнення правди, добра і краси. Тут підставою є релігійна культура в широкому розумінні.

Бо тільки це чуття дає людині можливість ставити велику ідейну ціль і уставляти менші в певній гієрархії.

А такого синтетичного чуття не може мати людина без гармонійної культури всіх своїх духових сил. Засада Марка Аврелія: чини згідно зі своєю природою — є у вихованні основним принципом.

Не можна залишати душі в заколоті. Творча людина діє завжди в згоді з собою, з своєю найглибшою природою. Вона ціла мусить в кожному випадку в децизії її думки брати участь. Це значить, що людина є вартісна, коли діє з глибокого пересвідчення, коли вся є в дії.

Добре виховання є на те, щоб душа не „зизувала”, але завжди мала свій внутрішній зір закомодований. Тоді, що людина не робила б, усе буде глибоке і матиме характер. Тоді, чи людина думає, чи віддасться поетичним почуванням, чи діє, усе буде мати якийсь зв'язок із правдою, а водночас буде і добре і гарне. А що найважливіше, буде в цьому сила перетинання вузлів, не буде гамлетизування, розпусного са-

могвалту, буде характер, буде гін вперед. І це є щойно творчість.

На кожному полі лише стільки буває справжньої творчості, скільки було справжньої душі.

Досить приглянутися творчим чинам геніальних людей. Усі вони мали джерело в тому, що називаємо інтуїцією, а що саме є піднесенням духа на ту кульмінаційну точку свідомості, де вона як пересвідчення стоплюється з цілістю психічного процесу, вкрита внутрішнім примусом висказатися так, а не інакше. В поетичній творчості відомі твори уяви, доконувані неначе несвідомо. Кожний з нас мав певні моменти добрих пересвідчень, що саме так належить думати або поступати, які не міг би покищо узасаднити.

Явища геніальності не успадковуються, але вони дають дуже важливу вказівку виховникам. Не йдеться про витворювання в школі Наполеонів, але кожний повинен мати шанси стати великим, а в кожному разі великість цивілізації залежить від того, як є схоплений тип середньої людини.

Подумаймо, якою великою силою є сірий народ, оця збірна людина, зложена з безіменних дрібних психічних устроїв, той народ, який є живою книгою традиції і підставою історії нації з уваги на його чуття правди. Те, що міститься в народніх прислів'ях, називаємо мудрістю народу, а коли йдеться про чуття поступування, запитаймо, хто бачив в Україні перед і під час тієї війни, щоб український нарід сприяв полякам чи німцям, як це траплялося українській інтелігенції?

Тією силою мудрости народу є його сконцентроване довкола однієї осі психічне життя, що не дозволяє людині трактувати справи поверховно, без основних рішень, досконало в душі сконтованих. Людина проста і не зіпсута злими цивілізаторами має характер. Це значить є обчислима в своїх психічних диспозиціях і в засадах. Тому можна вважати її фундаментом суспільности. А освічена людина, але позбавлена підстав характеру, не може бути — не зважаючи на її знання — керманичем тієї суспільности. Немає такого архітекта, який міг би обчислити витриманість будови нації, коли має вона інтелігенцію без характеру.

Людину треба доучувати все життя, йдеть-

ся тільки про те, щоб вона хотіла доучуватись. Завдання виховника — домогтися в неї замолоду того, щоб вона взагалі щонебудь хотіла в інтересі внутрішнього досконалення.

З якого боку ми не приступили б до справи виховання поколінь, завжди скінчиться на культурі отого хотіння, — системи пожадань і змагань.

Бо свідомість активних станів є остаточним вислідом кожної внутрішньої праці, і вона рішає про індивідуальність. В справі виховання куди більше значення має почування, ніж розум. Бо воно щільно в'яжеться зі справою життєвої енергії; як вираз органічного життя, глибше лежить у природі. І тому в вихованні треба починати від почувань. Чуттєва свідомість є свідомістю життєвої енергії. Треба робити все, щоб її скріплювати.

Вона потягає в людині всі духові нитки до згідного рішення і синтезує в здійсненні, в чині. Те, що називаємо неврастенією нашої інтелігенції, буває найчастіше психічним виявом, а не хворобою нервів. Це — неспроможність внутрішнього узгіднення окремих свідомостей, розлад духа, брак внутрішнього сповня, яким є попросту звичайна енергія, доведена культурою до становища в душі правлячого.

Духове розхитання нашої інтелігенції дає в житті жахливі висліди. Одних школа пхає на шлях естетизування, на шлях трактування всього зі становища свідомости краси. До того спричинюється переборщене відживлювання молоді поезією.

Виховники думають, що саме це є спосіб формування почувань, про які я вище говорив, а в цьому погляді криється психологічна помилка. Бо свідомість краси тільки частково обіймає чуттєві стани. З її поміччю відбувається передусім спостереження і процес пізнавання, вона теж може рішати про чинний стосунок до світу. Цілу людину легко пристосувати до життя так, що вона буде трактувати світ і життя тільки з естетичного становища.

Так як не є ціллю загального виховання, щоб воно уздібнювало одиницю тільки до мідитації, щоб витворювало в ній амбіцію, що має тільки мудрувати і нічого більше, так само не може бути завданням виховання, щоб людина зміла тільки насолоджуватися красою речей.

І це є потрібне і те. Але людина зформована тільки на одне волокно: чи на медитацію, чи на насолоду, нездібна до життя. І розум і почуття краси потрібні їй для окрилення волі життя. Тут, в цьому головному корпусі людини, як репрезентанта енергії життя, лежить чуттєвість, що перемінюється в змагання. Тут застосовані розум і свідомість краси роблять життя людським і надають йому піднесеність і цілевість. Але без цього застосування ті великі духові сили, залишені на себе, відбирають людині рацію життя. А це діється внаслідок того, що непереладовані на чинну систему спалюють енергію і роблять людину духовим паралітиком.

Скажу навіть більше. При такій односторонній методі виховання (рабинатського чи теж літературного) неможливо виховати ані філософа, ані поета.

Що ж це за мислитель, який не знає мудрости? А мудрість здобуває тільки комплектна людина.

Що ж це за поет, який не має уявлення про найбільшу ділянку духового життя, яку дає діяння, гін, чин?

Той тільки може щось створити — чи в діяльній мислі, чи мистецької концепції, чи в чині життя — хто здобув мудрість, хто має чуття правди. Але це досягнути можна тільки тоді, коли на самознання складуться в добрій культурі і гармонійно всі дари духа, всі центри свідомости — під проводом волі життя.

Як бачимо, існує стислий зв'язок між психічними явищами й етикою. Справа характеру належить до психічної і етичної ділянок. Сильний характер, як я його окреслив, має тільки людина психічно комплектна, в якій чуття правди, добра і краси можуть бути природним способом мобілізовані й гармонізовані.

Одиниця сильна тільки в гонах і змаганнях, але нездібна до рефлексії і позбавлена чуття краси — буде в поступуванні варваром, нездатним досягнути будь-яку ідейну ціль. Вона виконуватиме тільки тваринні рухи.

Психічний тип з односторонньо розвиненою рефлексійністю — це Гамлет без можливости пересвідчень, потрібних у дії. В житті він виконуватиме те, що дасться зробити найлегше, і буде опортуністом — угодовцем.

А третій тип — краснодух — що трактує

Лариса Важіна

ПОХОРОН ПАРТИЗАНА

Ховали людину, світлу людину,
Немовби ховали сонячну днину.
Надворі осінь стояла глибока,
А сонце всміхнулося ненароком.
Копали яму тонкі рученята,
Копали яму ясні оченята,
Могила була не дуже глибока,
Дивилася чорним, пожадливым оком.
Ховали людину, ховали тасмно,
З пеглі ізняли, коли було темно.

1970 р.

життя з естетичного становища, буде в дії необчисленим („так мені бачиться”), і буде подавати себе за романтика, бо найчастіше сантимент буде мотивом його погляду.

Щойно синтетичний тип, що інтегрально сполучає ці три психічні первні, може ясно думати, мати повну уяву й просто йти. Тільки він може здобутися на пересвідчення, інтуїцію, користування засадами, не тільки на геніяльність, але й на ідейність.

Тільки цей тип є здоровий.

Який же звідси висновок?

Перший, що у вихованні молоді належить звертати увагу передусім на психічну диспозицію одиниці, на те, щоб вона була комплектна і гармонізувала дану індивідуальність, а щойно потім на те, скільки і які готові уявлення, поняття і системи впливати в її ум.

А подруге, треба класти більший наголос на характер, ніж на інтелект. Бо це — центральна точка машинерії людини. Це — рубін в її годиннику.

А пружиною є загальна енергія, рушійна сила, що охоплює цілу душу й організує. Звідсіля висновок щодо засобів: треба покласти наголос і на тілесну сторінку з повним розумінням сучасної психофізіології. Треба дбати про культуру свідомости енергії і почувань. Не переобтяжувати почування книжною програмою. Треба вчити „нон мультя, сед мультум” (не багато, але основно).

НА АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

В. Давиденко

„БРАТЕРСТВО БОМБИ”

4-го грудня м. р. о годині 11.10 вечора мешканці Брукліну, а з-поміж них і автор цих рядків, побачили, як з-поза обрїю піднісся вгору на величезну висоту вогняний гриб, ніби такий самий, як його показують на фотографіях вибуху атомової бомби. Задзеленчали шиби у вікнах. Це за 40 кілометрів від Нью Йорку, в місті Ліндені, в Нью Джерзі вибухнула нафтова рафінерія. І наступного ж дня в газеті висловлено припущення, що це був саботаж, внаслідок якого четверо робітників загинуло, а 48 було поранених.

Два місяці раніше вночі висаджено в повітря фізичну лабораторію в кемпусі Вісконсінського університету, де многонадійний науковець, Роберт Фасснахт, батько трьох малих дітей, досліджував реакції металів на діяння ультранизьких температур. Полум'ям знищено шести-поверховий будинок, а сила вибуху була така, що частини вантажного авта, в якому була закладована бомба, знайдено пізніше на даху восьмиповерхового будинку на відстані трьох кварталів.

Наступного дня на коридорах кемпусу студенти-радикали говорили, що Фасснахт згинув по заслугі, бо, мовляв, працював для армії і був символом „американського імперіалізму”. Очевидно, і рафінерію в Ліндені знищено для того, щоб підірвати могутність американських збройних сил.

Ньюйоркчанам ще в свіжій пам'яті страшний вибух, яким знищено триповерховий будинок в Грінч Вілледжі, в Нью Йорку. Тим разом потерпіли вже не невинні жертви, а ті, що збирались убивати людей — підготовляли атентати на урядові установи, банки і поліційні станиці. Їхні пошматовані тіла знайшли в тій фабриці бомб, а двом дівчатам, їхнім колегам, вдалося, користаючись з паніки, втекти. Всі вони — діти заможних батьків.

Епідемія терору в Америці не прийшла відразу. Це власне третій етап „революційної боротьби”, яку проголосили „естаблішментові” так звані ведермени, крайні радикали, що, вимагаючи рішучих дій, відкололися від організації

Студенти за Демократичне Суспільство, і „чорні пантери”, крайньоліва, терористична організація муринів, підтримувана ведерменами.

Перший етап, що закінчився повним фіяском радикальних елементів, це була проба підняти на повстання народні маси, вивести їх на вулиці і — захопити владу. Захопити для чого? Керівники радикалів не уявляють, що було б тоді. Вони не дискутують на цю тему з „чужаками”, з „старшою генерацією” і зводять всю свою програму до короткого гасла „влада народу”. Деякі шукають мудрости у професора Маркузе, у Леніна, у Че Гевари, у Кастра, у Мао Тсе-тунга в його „червоній книжечці”. Брежнєв, як символ державного бюрократизму, їх не захоплює, але рука Москви та її гроші вразно відчуваються в усіх заворушеннях.

Отже, перший етап „революції”, яка мала перевернути Америку догори дном, фактично провалився в двох пробах: під час демократичної конвенції в Чикаго в 1969 році і в Нью Йорку на Бродвеї, де „революціонерів”, а вживаючи марксистської термінології, „буржуазних синків” (бо в більшості походять вони з родин адвокатів, бізнесменів і лікарів) розігнав „пролетаріят”, „могильник капіталізму” — будівельні робітники, зійшовши з риштвань будованих хмаросягів.

Другим етапом „революції” був наступ на молодь, зокрема студентство, яке в цілому світі переходить духову кризу і переоцінює всі дотеперішні моральні цінності. „Пролетаріят”, що на нього марксистичні всі країни завжди покладали надії, як на рушійну силу революції, цим разом в рахубу у американських радикалів не входив. Та й в Америці, як вони переконались, фактично перестав він існувати, зайнявши якесь проміжне становище нової класової формації з виразно консервативними настроями.

Тереном нової „революції” стали студентські кемпуси, в яких проповідувано не так реформу школи, як її знищення. А щоб знищити школу треба було передусім знівечити і скомпромітувати систему навчання, стероризувати професорів, а опортуністичну частину їх перетягнути

імунітету супроти „Братерства бомби”. В Сан Павло тяжко поранено жінку, коли бомба вибухла в крамниці, до якої вона прийшла купити молока. В Каліфорнійському університеті згинув 55-річний службовець, коли в його руці експлюдувала бомба, яку прийняв він за кушень звичайної водопровідної рури. В Сіятті протягом останніх двох років вибухло понад 70 бомб. В Нью Йорку ЕфБіАй викрило групу терористів на чолі з Семюелем Мелвіллою, що підготовляв ряд атентатів в департаментових крамницях і державних будинках.

„Бомбісти”, — заявив Чарлз О’Бріен, заступник генерального прокурора Каліфорнії, — не є частиною американського суспільства, це — дві окремі групи, які відповідають за терор: ведермени, відгалуження організації Студенти за Демократичне Суспільство (СДС) і „Чорні Пантери”. Марк Рудді, 23-річний колишній студент Колумбійського університету, „воєнний порадник”, плянував для прискіпшення „революції” систематичне убивання полісменів, бомбардування банків і публічних інституцій.

Останнім часом ведермени ніби зникли з виду, розчинившись поміж гіппі або пішовши в підпілля. Очевидно, вони готуються до нового, ще ширшого наступу на „естаблішмент”, організуючи підпільні фабрики бомб і призбираючи зброю. Вони поділились на малі групки по 4-5 осіб, щоб уникнути інфільтрації поліційними агентами.

Офіційні чинники затурбовані дедалі численнішими випадками викрадання зброї з військових складів. Згаданий вище сенатор МекКлеллен заявив, що 1969 році викрадено 12.380 фунтів динаміту з приміщень будівельних фірм. За

УКА В СПРАВІ ЛИСТА КАРДИНАЛА ТІССЕРАНА

Листа, за підписом президента проф. Лева Добрянського, вислав Український Конгресовий Комітет Америки до кардинала С. Тіссерана. Копії надіслано папі Павлові VI, Верховному Архiepіскопові кардиналові И. Сліпому, Секретареві Стану у Ватикані, папському нунцієві у Вашингтоні та архiepіскопові І. Бучкові.

Лист датований 4-им грудня м. р. У ньому спростовано всі неправильні, образливі і шкідливі твердження кардинала С. Тіссерана, включно із запереченням ним історичної назви українського народу та права УКЦеркви на її патріархальне завершення.

перші п’ять місяців ця цифра підвищилась до 18.989 фунтів. Один з високих поліційних урядовців заявив, що кримінальний світ озброєний тепер краще і сильнішою зброєю, як поліція.

Каліфорнію і Нью Йорк вважають за найбільші джерела постачання краденої зброї. Легковажність у відношенні продажу вибухових матеріалів характеризує такий факт: два репортери Юнайтед Пресс Інтернешнел увійшли до крамниці залізних товарів в м. Кін, Нью Гемпшир, і купили два десятки динамітних плиток по 24 центи за штуку. Ніхто їх не запитував про дозвіл на закуп динаміту.

„Ви можете зайти до аптеки, — сказав поліційний інспектор з Берклі, Ірл Беркфілд, — і купити вільно всі інгредієнти, потрібні для вироблення бомби ще більшої сили, як динамітна”. В такий спосіб була виготовлена монстр-бомба, яка відібрала життя ученому фізику Робертові Фаснахтові і знищила лябораторію Вісконсінського університету, спричинивши шкоди на 6 мільйонів доларів.

Звідки навчаються „бомбісти” виготовляти смертельну зброю? В кожній книгарні можна знайти підручники, як їх робити. До того ж там можна знайти вичерпну літературу з точними вказівками, як і де, не ризикуючи власним життям, можна учиняти терористичні акти. Російські революціонери-терористи в часах царизму не могли й мріяти про такі можливості. До того ж у тих книгарнях можуть американські молоді „дисиденти” знаходити найширший вибір всякого роду літератури, яка отруєє їхні уми „новими, прогресивними ідеями”, що вже позначили свій шлях мільйонами жертв в країнах „перемігшого соціалізму”. Але молодь — є молодь. І історія, яку неправильно називають учителькою життя, ніколи, нікого і нічого не навчила. Тож не дивно, що в так званому підпільному журналі „Квікслівер Таймс” на першій сторінці якось появилася докладна інструкція, як виготовляти „самозапальні молотовські коктейлі” і „народні ручні гранати”. А на наступних двох сторінках цього журналу подано мапу Вашингтону із точним зазначенням розташування поліційних станиць і федеральних установ, як об’єктів терористичних актів.

Прикладом аморальности і духової деградації, що захитують основи нормального люд-

ського суспільства, може бути підтримане схвальними вигуками тисячної юрби свідчення на суді Майкла Тейбора, „чорної пантери”, що підготовляв висадження в повітря в Нью Йорку універсальної крамниці. З гордо піднесеною головою він заявив, що „лише та біла свиня (поліцист) є доброю, яка є здохлою свинею”. І „що все, що людина робить для осягнення своєї свободи, є оправдане”. Чи не посунув цими словами Майкл Тейбор історію людства на тисячу років назад? І чим він, зрештою, відрізняється від гітлерівського „люберменша”?

Елдрідж Клівер, ватажок „чорних пантер” в екзилі у відкритому листі до „чорних братів у В'єтнамі” пише: „Кожний із вас мусить негайно здезертувати з армії або руйнувати її зсередини. Ви мусите убивати кожну расистську свиню, яка вам даватиме будь-які накази. Знищіть генерала Ебрамса і його штаб!”

Члени організації „Чорних Пантер”, які уклали власну державну конституцію і зустрічають щораз більший осуд збоку консервативної більшості муринаського населення, ведермени і інші радикально-анархістичні групи, яких начислюється в Америці 26, оправдують убивства невинних людей і нищення приватної та державної власності, чим, мовляв, прискорюється прихід довгожданої революції і після того — „раю на землі”. Їхні заклики й гасла не можна трактувати як „реторику” — їхня проповідь насильства потверджується реальними кривавими фактами. Свобода слова — дороге цінне право людини, але це право не сміє ніхто використовувати для підбурювання темної маси на злочинні акти. Найвища пора, — читаємо в журналі „Гюмен Івентс”, — це право обмежити і гостро карати тих, що ним надуживають.

„Як можемо ми стримати, приборкати цю пошесть терору? — запитує Ралф Беннет і пропонує такі основні заходи:

— Ввести скорий, суворий і справедливий суд. Це — єдиний і найбільш ефективний засіб усунути загрозу, що являють собою терористи. На жаль, у багатьох судах із судових розправ роблять фарс, після якого молодий радикал не покараний виходить на волю або дістає „умовний засуд”, який не стримує його від дальшої злочинної діяльності.

— Гострі покарання. Поза наявними законами ввести нові, спеціальні, необхідні для того, щоб бомбісти знали, що їм загрожує за їх злочини. У 23 стейтах і досі майже не існує ніяких обмежень щодо продажу вибухових речовин. В Мериленді, наприклад, встановлено реченець ув'язнення від 6 місяців до 5 років за нелегальну продукцію, транспортування або посідання цих речовин. У Каліфорнії прийнято закон, який карає смертю особу, що вибухом бомби когось убила або тяжко ушкодила.

Восени минулого року на пропозицію президента Ніксона прийнято федеральні закони, які далеко гостріше карають терористів за спричинення шкоди державній власності, уповноважують ЕфБіАй переводити при потребі інвестиції в кожному кемпусі і карають смертю бомбістів у випадках, коли наслідками їх дій гинуть люди.

У зв'язку з критичною ситуацією, яка постала тепер в Америці, президент Ніксон заявив: „Ясна річ, що багато з цих бомбових інцидентів є справою рук політичних фанатиків — молодих криміналістів, що виступають як романтики-революціонери. До них треба відноситись як до потенціальної убивців”.

Треба сподіватися, що на „третьому етапі” революції протягом двадцяти років поширюваний по високих і середніх школах, в літературі, в широкій пресі і навіть з деяких церковних проповідниць, розперізаний і в основі фальшивий лібералізм знайде свій безславний кінець і Америка знову приверне собі престиж і славу країни, де традиційна американська свобода не рівнозначна з правом насильства людини над людиною.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТИЖНЕВИКИ
І МІСЯЧНИК

„Шлях Перемоги”, „Гомін України”
і „Визвольний Шлях”,

що, стоячи на позиціях українського революційного націоналізму, вносять у життя української еміграційної громади новий багатий зміст і скріплюють перший визвольний фронт, яким є нескорена, вільнолюбна Україна.

М. Чировський

ЛЕНІН І ЙОГО ФІЛОСОФІЯ

Ленін був безкомпромісовим ісповідником марксистського діалектичного або історичного матеріалізму як філософичної системи, яка на його думку має проникати в усі ділянки людського життя і їх унапрямувати. За Леніним історичний матеріалізм є єдиноправильний, і тому він не допускав жадних інших філософичних систем, як ідеалізм, волюнтаризм, дуалізм, екстенціалізм.

Ленін вимагав від членів своєї партії якнайгострішої дисципліни в думанні і оформлюванні життєвих процесів за засадами історичного матеріалізму. У своїй брошурі „Матеріалізм і емпіріокритицизм” він пише:

„Матеріалізм всезагально признає об’єктивне буття матерії, яке є незалежним від пізнання людини. І історичний матеріалізм признає загальне буття, незалежне від його загального пізнання людиною. І тут і там пізнання є тільки відбиткою істини буття, або краще його приблизно вірним, адекватним чи ідеально точним враженням. У цій філософії матеріалізму, вилитій із одного куска сталі, не вільно викинути ні одного кільця, ні одної важливої частини, коли ми не хочемо відійти від об’єктивної правди і не хочемо потрапити в полон буржуазно-реакційної брехні” (Повне зібрання творів, Москва, том 18, стр. 346).

У дальших своїх писаннях Ленін тільки повторює Марксові думки про те, що історичний матеріалізм, як єдиноправильний, найкраще служить інтересам пролетаріату. Інші філософичні системи, мовляв, служать клясам, ворожим пролетаріатові, вони незгідні із закономірністю історичного матеріалізму і, як неправдиві, мусять зникнути або бути знищеними.

І тут починається завдання створеної Леніним совєтської влади, в усьому унапрямуваної комуністичною партією.

У 37-му томі (стор. 223) своїх писань Ленін вимагає при творенні держави „робітників і се-

лян” використовувати всі попередні надбання буржуазної науки та культури і впрягати їх у пролетарську науку, що спирається на матеріалістичній філософії. Тим то, каже Ленін, треба використовувати культурних діячів, педагогів, інженерів, економістів, урядовців, офіцерів і інших фахівців, коли вони зможуть принести будь-яку користь молодій пролетарській державі.

У 39-му томі на стр. 264 Ленін це ще раз підкреслював, і у 37 томі на стр. 223 висловлював сумнів у можливості побудувати пролетарське суспільство без використання попередніх буржуазно-капіталістичних культурних надбань. На думку Леніна, всякий спротив творенню пролетарського суспільства на базі історичного матеріалізму мусить бути жорстоко здушуваний (том 36, стр. 382 і ін.).

На III Всесоюзному З’їзді Комсомолу Ленін ще раз домагався в побудові пролетарської культури, як підбудови пролетарського суспільства, використовувати всі культурні здобутки людства, бо, мовляв, пролетарська культура має бути закономірним розвитком вселюдської культури, відзеркаленням істини історичного матеріалізму, в філософичній системі якого жадного складового елементу не можна змінювати.

Отже, за Леніним, наука і мистецтво мають стати чисто пролетарськими, як підбудова пролетарського суспільства, а пролетарський культурний діяч мусить зв’язати свою працю з завданнями комуністичної партії. Совєтський письменник і мистець повинні у своїх творах не відтворювати життя, а включатися в нього як борці і будівничі безкласового суспільства. Всі культурні діячі мусять прийняти філософію історичного матеріалізму і ні в якому разі не сміють забирати голосу в справах філософії.

В стислому викладі думки Леніна на тему філософії, культури і науки можна представити так:

— Марксистський історичний матеріалізм є єдиноправильною філософичною системою.

— Історичний матеріалізм заступає інтереси

Доповідь, прочитана на симпозіумі „Ленін в різних аспектах”, що його влаштували в Нью Йорку 15 листопада Відділ АДЖК, Відділ ОЖ ОЧСУ і Осередок СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки.

пролетаріату в закономірності соціальних процесів.

— Всі інші філософічні течії є буржуазно-реакційною брехнею.

— Матеріалістична філософія має стати основою пролетарської культури, необхідної для побудови безкласового суспільства.

— Для побудови пролетарської культури треба використати всі попередні буржуазні культурні надбання, відповідно переробивши їх за засадами історичного матеріалізму.

— Культурних діячів треба використовувати для побудови пролетарської культури, а всіх тих, що противитимуться, нищити.

— Пролетарська культура, наука, мистецтво і пролетарське суспільство розвиватимуться згідно з засадами історичного матеріалізму.

— Кожний діяч культури в рядах пролетарського суспільства мусить перейнятися філософічними концепціями, на яких це суспільство збудоване.

В такий спосіб Ленін спорудив величезну залізну клітку філософії історичного матеріалізму для культурного і духового життя народів СРСР. Отже, духові кайдани, в які закуто всі поневолені Москвою народи, були вироблені самим Леніном і залишені для використання наступним більшовицьким вождям. І таким чином підсовєтські діячі культури, науковці та мистці втратили всяку свободу творчості. За Сталіна, коли хтось із них пробував розірвати кайдани накиненої системи історичного матеріалізму, того автоматично робили „ворогом народу” і безжалісно ліквідували, а тепер таких діячів культури засилають до мордовських таборів або ув'язнюють в божевільнях.

У своїх мріях створити пролетарське суспільство з пролетарською культурою, спертою на історичному матеріалізмі, Ленін зробив ставку на російський народ. Йому він доручив місію світової революції, ідучи за традиціями московського православного месіанізму — Третього Риму і московської політичної концепції панславізму — об'єднання всіх слов'ян під владою московських царів.

Ще в 1905-му році, коли більшовики пробували захопити шляхом революції владу в Росії, Ленін писав, будучи наскрізь опанованим московським шовінізмом, що „очі пролетаріату

всього світу звернені на пролетаріат Росії”. („Початок революції в Росії”).

А ще перед тим писав він таке: „Зовсім природно, що Маркс і Енгельс якнайпалкіше вірили в перемогу російської революції та в її світове значення” (Вступ до російського видання листів Й. Ф. Бекера, Й. Діцгена . . . , 1907 р.).

Фактично Маркс і Енгельс ніколи глибокої віри в російську революцію не мали. Вони ненавиділи реакційну Росію та її державну систему і від неї нічого путнього для світового пролетаріату не сподівалися. (К. Маркс і Ф. Енгельс, Рашієн Менас ту Юроп, Гленкоу, 1952). Тут Ленін попросту збрехав, щоб авторитетом Маркса підбудувати свій московський шовінізм.

У 1914-му році Ленін відкрито заявляв, що „інтерес національної гордості великоросів збігається із соціалістичним інтересом”. (В. Ленін про Україну, повне видання творів, 4-те вид., том. 21, стр. 87-88), поєднуючи цим національні і імперські інтереси Москви із інтересами пролетарської революції і пролетарського суспільства взагалі.

В 19-му томі творів Ленін обіцяє: „Ми будемо подавати більш відсталим і пригніченим, ніж ми, народам некорисливу культурну допомогу... ми допомагатимемо їм в напрямі демократії і соціалізму”. Тут виразно збігається ленінський месіанізм та московський шовінізм із марксистським матеріалізмом, витворюючи політично-філософічну концепцію, яка наскрізь просякнула московську націю — панівну націю в СРСР, совєтській імперії, що її створив Ленін.

В своїй статті про завдання пролетаріату в революції 1917 року Ленін пише, що покликання росіян вести інші народи до завершення світового пролетарського суспільства. „Російському пролетаріатові, — твердить Ленін, — багато дано. Ніде на світі не пощастило пролетарям накопичити стільки революційної енергії, як в Росії. Але кому багато дано, від того багато вимагається”. Отже, Ленін вважає, що москалі мають якесь містичне завдання нести прапор революції попереду всіх інших народів, із безоглядністю в завершуванні процесів історичного матеріалізму.

Із цього злиття філософії матеріалізму і російського месіаністично-імперіалістичного шовінізму Леніна створилися основи совєтської

культурної політики, яка систематично форсує домінуючість російської нації та її культури, науки і мистецтва в СРСР і змагає до насильної ліквідації національних культур, наук і мистецтв поневолених народів. Мовляв, російський народ зумів поєднати свої інтереси з інтересами світового пролетаріату згідно з засадами історичного матеріалізму.

Національні культури неросійських народів, на думку учнів Леніна, російських шовіністів, є запереченням пролетарської і російської культури, бо вони є буржуазними, реакційними, а тим самим фальшивими і шкідливими. І тому в СРСР, ідучи за вченням Леніна, здушують всякі прояви культурного розвитку неросійських народів. Їх систематично паралізують, а натомість розбудовують „пролетарську” культуру російського народу.

Україна, друга щодо величини нація в межах СРСР, являє собою велику небезпеку для походу московської культури і створення соціалістичного суспільства на її базі, а тому кожний оригінальний прояв української культури нищиться в СРСР як антипролетарський, по суті ж антимосковський прояв.

Думки Леніна про пов'язаність інтересів світового пролетаріату з московізмом, в стислому вигляді представляються так:

— Російський народ зрозумів неминучість революційного приходу пролетарського суспільства, і йому належить провід у світі згідно з законами історичного матеріалізму.

— Неросійські народи мусять признати провідну роль російського народу в будові пролетарського суспільства і пролетарської культури.

— Всякі національні окремішності неросійських народів в СРСР мають буржуазно-реакційний характер, який треба викоринювати в революційному поході.

Жертвами такої московської культурної політики, спертої на марксизмі і російському шовінізмі, тисячами падали і падають на Україні, Білорусі, в Прибалтиці, Грузії, Азербайджані і інших країнах, уявлених в СРСР, культурні діячі — письменники, поети, археологи, історики, музейні робітники, літературознавці, мовознавці, економісти.

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГОЛОВНОГО КОМАНДИРА УПА В ЛОС АНЖЕЛЕСІ

Українська громада в Лос Анжелесі гідно відзначила 20-річчя смерті Головного Командира УПА, ген.хор. Тараса Чупринки. Головою Ділового комітету був мгр **А. Веселий**.

У неділю 11-го жовтня відбулася Святочна Академія, попереджена панахидами за спокій душі сл. п. ген.-хор. Романа Шухевича у всіх українських церквах.

Доповідь виголосив д-р **М. Плаксі**, а рецитували: **Е. Грінвальдт** і **А. Микитин**. Потім були сольоспівни гарно удекорованій сцені: **А. Шпук**, **Е. Грінвальдт**, **Л. Кривенко**. Юнаки, брати **Захарчуки** виступили з деклямаціями, а панна **Р. Чужак** з фортепіановою точкою. Малий **Віктор Гнип** деклямував „У честь Тараса Чупринки”.

Заля дружніми оплесками зустріла на сцені мужеський хор „Кобзар” під диригентурою маестра **В. Божика**.

Після перерви поставлено інсценізацію „Гришниця” Лесі Українки, з участю **Оксани Городецької**, **Наталії Мельник** і **Христі Полотнянки**. Режисерував і оформив декорації п. **Б. Грінвальдт**.

Портрет Тараса Чупринки роботи мистця **В. Баляса** додавав поваги і святкового настрою академії, програмою якої керував п. **Я. Тростянецький**.

А. Ш.

ЯК ДІЄ „ГАРЯЧА ЛІНІЯ”

Встановлене ще за президента Кеннеді безпосереднє між Вашингтоном і Москвою телефонічне сполучення, так звана „гаряча лінія”, використане було згідно зі своїм призначенням лише раз за весь час: у червні 1967 року під час Шестиденної ізраїльсько-арабської війни, яка загрожувала вибухом світової війни. Однак, від того часу перебуває вона в стані постійної готовності на випадок особливої потреби. Її справність перевіряється з обох сторін постійною обслуговою спеціалістів, що чергують біля апаратури день і ніч. Для цього кожної години з американського боку, з Пентагону, висилається англійською мовою коротке „послання”, на яке з Москви відповідають коротким „посланням” російською мовою. Недавно одним із таких „посланий” з американського боку була поема Роберта Фроста „Пустельні місця”, а у відповідь на неї Вашингтон одержав коротке оповідання російського письменника Антона Чехова. Іноді, щоб перевірити здібність з обох боків перекладачів пересилається тексти особливо трудні для перекладу.

Безпосередні телефонічні розмови між обома сторонами відбуваються у виняткових випадках.

Одержувані з Пентагону „послання” не рутиногового змісту передаються негайно до Національного Військового Командного Центру — до Об'єднаних Шэфів Штабу, які їх обговорюють і приймають рішення, чи подавати їх Президентові.

Советська апаратура, що обслуговує „гарячу лінію”, виготовлена в Східній Німеччині.

Софія Наумовиц

„ДЕЛІКАТНИЙ ІДЕАЛІСТ” СОЛОВЙОВ

У 100-річчя з дня народин Леніна, яким аж захлистувалась вся підсоветська преса, не можна не згадати одного з його попередників, російського філософа Володимира Соловйова (1853 — 1900). Різниця між ними тільки одна: коли Ленін висловлював свої тези грубо й безпощадно, чим зразу насторожував чужі народи, Соловйов робив це елегантно, в рукавичках, не насторожуючи, а, навпаки, **присипляючи** поневолені Росією народи. Коли Ленін одверто виступав проти релігії і поборював її, то Соловйов видавав себе за глибоко релігійну людину, а тим часом, за допомогою Церкви — і то католицької Церкви! — намагався піднести й поширити російську імперію. А що робив це завуальовано, то його сучасники не могли зразу розкусити, що, власне, криється за цими писаннями Соловйова, як, наприклад, „Росія і Вселенська Церква”.

Бо Соловйов виступав як ворог націоналістичної гостроти, „націоналістичного обскурантизму” та проти національних переслідувань. Здавалося б, він повинен був засудити також російський націоналізм, російський шовінізм, російський імперіялізм. Та не був би він російським філософом, коли б виступав **проти будь-чого російського**. І тут його легко викрити.

Соловйов гостро виступає проти англійського та німецького імперіялізмів, тавруючи їх як „людодіство”, бо перший „грабує і душить народи”, а другий знищує в них їхню „народність”. Але для російського імперіялізму Соловйов не знаходить таких гострих означень та епітетів. Щодо росіян, то він надзвичайно „наївний, прекраснодушний і тактовний” або, просто сказавши, — хитрий. Егоїстичний російський націоналізм він трактує тільки як **війняток, а не як правило**.

Виступаючи з засадами християнської моралі в політиці, Соловйов раптом про них зовсім забуває, коли заторкує справу поневолених Росією народів. Він, „християнин” — проти **гвалтовного убивання душі народів**, але він прихильник **повільного, обережного і на холодно розрахованого геноциду** — народобивства. І

тому він у своєму „святенному цинізмі” набагато гидкіший за бандита-Леніна.

„Було б дуже сумно, — писав Соловйов облудно. — коли б ми ставили наші країни на ґрунт примусового обрусіння. Історія російського народу знає тільки **добровільне обрусіння** інородців. У старовину християнська Русь по волі й непомітно поглинала поганську Чудь, бо Русь була вищим культурним елементом”. Тут „християнин” Соловйов, безсоромно привласнюючи пізнішій Росії українську княжу Русь, мимоволі ствердив, що Україна-Русь притягала дикі, поганські племена **своєю культурою вищою від культури „поганської Чуді”** одного з московських племен. Але, як виходить із писань Соловйова, „добровільному обрусінню” підлягали не тільки дикі племена, але й „справжні європейці”. Їх уже притягала не „російська культура”, але „м’якість і рухливість нашого народнього характеру, многогранність російського розуму і терпимість російського почуття”.

Усі ці прикметники, як бачимо, такі **фальшиві**, як ціла філософія Соловйова. Бож про „російський народ” можна все сказати, але ніколи те, що він має „м’який характер”, — він дикий і жорстокий; або що він має „многогранний розум” — він, навпаки, має тупий і впертий розум, який зводить усе до одного, а саме до нічим не виправданої російської „вищости” над іншими народами. Щождо „терпимости російського чуття”, то про це свідчать такі факти, як підпали чужих церков і бібліотек, як переслідування уярмлених народів за вживання рідної мови та насаджування свого „язика”. Отож і тут, хоч яка „слейна”, забріханість Соловйова не витримує критики!

Соловйов побоюється, що це „спокійне російське море, де для всіх є простір”, можуть розбурхати бурхливі потоки насильного обрусіння. Біда в тому. — писав він, — що такі спроби „роз’ятрюють національний антагонізм і рішуче заважають непомітному, але дійсному зближенню з Росією чужих елементів”. І як приклад ставить поляків, які за часів Міцкевича

„більше цікавилися російською літературою”, як за часів Соловйова, коли „примусово вивчали російську мову”.

Ці його слова — наявний доказ його **дволичности і лицемірства**. Засуджуючи **гостру** політику правих російських кіл, він сам **виправдує** ідею русифікації народів, що заселюють російську імперію, але під умовою, щоб усе відбувалося „тихенько”, „поволеньки”, „гладенько”, щоб, боронь Боже, не розворушити чуйности поневолених народів до того, що з ними ось так „по-християнськи” виробляють росіяни! Цей спосіб підходу Соловйова до національного питання широко сприйняла і засвоїла російська ліберальна і „демократична” публіцистика початку ХХ віку.

А його публіцистичні виступи, що припадають на 80-ті роки минулого століття, коли, після придушення революційного народництва, в Росії був мертвий спокій, — мають на меті **заспокоїти** російську опінію, що цей спокій уже залишиться повіки. Тому він часто твердить, що „політична єдність Росії давно забезпечена”, бо „наш народ цінує державну єдність і не допустить до її порушення”.

Але сам Соловйов не був такий певний. Страхітлива тінь національної проблеми стоїть над ним, мов меч Дамокла. Тому і одною з причин його начебто „месіянізму” було намагання заглушити потяг „окраїн” до досягнення національних цілей.

Щоб притлумити свій власний страх і не дати прокинутися поневоленим народам, Соловйов видумав єхидний спосіб: він намагався створити могутній російський світ візій і великих завдань, серед яких розчинилися б усі „дрібні” прагнення „інородців”. І цими візіями треба захопити весь многонаціональний масив імперії. Закликів до „спільної дії” і „спільної мети” не бракувало вже у народників, але Соловйов ішов далі. Змальовуючи їм „блакить російського неба”, він хотів відвернути увагу „інородців” від їхніх національних змагань. Отож у „російському небі”, чи „морі”, має затратитися дух, воля, хотіння і цілі народів. І це саме підхопив і розвинув від Соловйова Ленін.

У Леніна культуру поділено на **національну** формою і **пролетарську** змістом. І це мав бути тільки проміжний ступінь у національній полі-

тиці, який підготовляв цілковиту ліквідацію „національної форми” — самим тільки „пролетарським змістом”. Тому Ленін пішов навіть на творення маріонеткових советських, нібито національних, республік. Але „зміст” мусів бути „пролетарський”, спільний для всієї імперії, тобто російський.

І Соловйов і Ленін беруть неподільність Росії, але кожний іншими засобами. Соловйов вигадав задля того ідею „теократії” — союзу Вселенської Церкви з Російською імперією. Російський нарід мав би виконувати свою „місію”, тобто „служити” цьому союзові. Соловйов начебто ідеаліст, містик, неоплатонік. У його публіцистиці повно гуманізму і моральности. Але він зразу **втрачає моральний ґрунт і душевний спокій**, коли тільки заторкує проблему поневолених націй. Тоді його „шляхетність” зникає, бо він визнає тільки один-єдиний **російський патріотизм**.

І хоч Соловйов не вживав Ленінових метод, і хоч він єлейніший від Достоевського, зате його метода куди небезпечніша. Він знаходить такі форми вислову, які не ранили і не разяли. Його „християнські” ідеї немов прозорий туман оповивають свої жертви, заколискують їх у трансі російської мрії. Російське панування над світом має прийти у формі „служіння” світові. Від цього віс майже пахощами квітів. Але ці пахощі отруйні, бо приховують увесь жах московського народовбивства.

Большевики швидко перейняли методу Соловйова. Вони теж „служать” світові ідеями інтернаціоналізму. Вони висують ідею жертви, очевидно не російської. Ленін писав у „Тезах про колоніяльне питання”: „Пролетарський інтернаціоналізм вимагає підпорядкування інтересів одної країни — всесвітньому масштабові боротьби, вимагає **величезних національних жертв** заради повалення міжнародного капіталізму”. Соловйов писав про те, що „світло прийде зі Сходу” — екс орієнте люкс, а Сталін це саме вже російською мовою: „С востока свет”...

І ось бачимо, яке „світло” принесли москалі Заходові і яких жертв зазнали народи, зокрема ж український, заради потуги Росії!

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. В'ЯЗНІВ БЕРЕЗИ КАРТУЗЬКОЇ

21 листопада м. р. в Нью Йорку, в УНДомі відбувся III з'їзд колишніх політичних в'язнів польського концтабору в Березі Картузькій 1934-1939 рр. (Перший з'їзд відбувся 4.7.1966 р. на „Союзівці”. Другий — в рамках СКВУ в Нью Йорку 14.XI.1967 р.).

З'їзд відкрив д-р **Іван Козак**. На його заклик присутні вшанували хвилиною мовчанки світлу пам'ять всіх українських політичних в'язнів, що загинули в тюрмах і концтаборах усіх ворожих окупацій України. До президії з'їзду були обрані: д-р **Іван Козак** — голова, ред. **Петро Башук** (Канада) — заст. голови, **Роман Падковський** — секретар. Відчитано 19 привітань від кол. в'язнів Берези, які не змогли прибути на з'їзд.

Учасники вислухали звідомлення з праці Редакційної комісії для підготовки збірника про концтабір у Березі, перевели дискусію над видавничо-фінансовим проектом, що його опрацював інж. **Атанас Мілянч**, і уділили абсолютну підтримку до комісії. З'їзд однодушно вирішив покликати до життя нову організацію — **Об'єднання Колишніх В'язнів Берези Картузької**, що має згуртувати всіх колишніх в'язнів Берези та нав'язати тіснішу співпрацю з іншими організаціями українських політичних в'язнів для успішної акції в обороні українських політичних в'язнів наших днів під московсько-більшевицьким режимом.

До управи Об'єднання були обрані: д-р **Іван Козак** — голова, ред. **Володимир Макар** — заст. голови на Канаду, д-р **Володимир Савчак** — заст. голови на ЗСА, **Роман Падковський** — секретар, **Ярослав Ощудляк** — орг. референт, **Володимир Роговський** — фін. референт. Контрольна комісія: ред. **Петро Башук** (Канада) — голова, інж. **Константин Церкевич** і інж. **Василь Колодій** — члени.

Третій з'їзд прийняв і вирішив опублікувати резолюцію „До справи концтаборів”.

РІЧНА КРАЙОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ГОЛІВ ВІДДІЛІВ ОЖ ОЧСУ

Посвячення прапора і річна Крайова Конференція голів Відділів ОЖ ОЧСУ під гаслом „Воля і повернення гідності політичним в'язням і полоненим воякам УПА, що перебувають в концентраційних таборах і в'язницях ССР”, відбулася в суботу і неділю 28-29 листопада в готелі „Коммодор” в Нью Йорку.

Слово про працю сестрицької організації в Канаді ОЖ ЛВУ виголосила заступниця голови п-і **Софія Білик**. За працю 16 Відділів ОЖ ОЧСУ звітували їх голови.

По полудні Міжнародну Жіночу Конференцію відкриває голова ОЖ ОЧСУ **Уліна Целевич**. Привітавши чужинецьких делегаток, вона виголосила доповідь на тему „Спільні інтереси поневолених народів і спільні дії”. З доповідями про поневолений стан своїх країн і

русифікацію виступали делегатки балтійських країн, Хорватії, Болгарії, Куби, Білоруси та ін. Була створена Міжнародна Контактна Комісія Жіночих Організацій.

Увечері відбулося урочисте посвячення прапора Головної Управи ОЖ ОЧСУ вєч. д-ром **Вол. Гавлічем** в асисті багатьох „кумів”.

Після відспівання американського і українського гимнів гості зайняли місця за столами. Ролью тостмайстрів поділили між собою заст. голови Гол. Управи ОЖ ОЧСУ **М. Ласовська** і п-ні **Марта Степаняк-Кокольська**. Зі словом привіту виступали голова ОЖ ЛВУ Канади п-ні **Марія Солонинка**, вєч. д-р **В. Гавліч**, мгр **С. Лозинський** від Т-ва кол. Політв'язнів, п. **Дочев** — від АБН, **Ірина Пеленська** — від СФУЖО, мгр **Ів. Базарко** — від УККА, п-ні **Гледис Брукс** — від Національної Ліги Допомоги Американським воєнополоненим в Північному В'єтнамі, д-р **Костецький** — головний лікар американських військових шпиталів, мгр **Лев Припляк** та ін. Численні письмові привіти від сенаторів, найвищих церковних достойників: кардинала **Йосифа Сліпого** і архієпископа **Метислава** та від представників багатьох організацій відчитала пані **М. Ласовська**.

Мистецька частина бенкету складалась з виступів піаністки **Марти Цирик**, співачки **Галини Андреадіс**. Закінчився бенкет молитвою і співом „Не пора”. Присутніх було коло 250 осіб.

Другий день, після Служби Божої по церквах, почався нарадами в тому ж готелі. Голова ОЖ ОЧСУ п-ні **Целевич** ознайомила делегатів з пляном праці на 1970-71 рр. і виголосила доповідь на тему „Теорія і практика політичної праці”. Пані **Стефанія Бернадни**, організаційний референт ГУ ОЖ ОЧСУ, прочитала реферат на тему „Координаційна дія жіночих організацій у вихованні української дитини і молоді”, пані **Філя Стахів** з ОЖ ЛВУ, колишня упістка і політв'язень — на тему „Українські інтелігенти молоді родини генералів та українська національна проблематика”, д-р **Катря Кохно** — на тему „Стан української науки в сучасній Україні”.

Заключне слово виголосила заст. голови Головної Управи ОЖ ОЧСУ п-ні **Мирослава Ласовська**.

Успіхові конференції у великій мірі спричинились ньюйоркські Відділи ОЖ ОЧСУ.

ПАМ'ЯТІ ГОЛОВНОГО КОМАНДИРА

29-го листопада в осередку Консисторії Української Православної Церкви в Вавнд Бруку, заходами Відділу УККА, невелика, але досить активна громада Нью Бронсвіку, вшанувала пам'ять Головного Командира УПА генерал-хорунжого **Тараса Чупринки** — **Романа Шухевича**. Невелика зала осередку була заповнена (понема 100 осіб).

Змістовну доповідь виголосив проф. Рутгерського університету д-р **І. Головінський**.

Ліда Янусь, **Ляриса Вігяк**, **Юрій Головінський**, **Ліда Янусь**, **Олег Панкевич** декламували патріотичні вірші, хор „Верховина” під орудою диригента **Леоніда Хар-**

ченка відспівав чотири пісні. Гимном „Ще не вмерла” закінчено академію.

Організаторам академії, зокрема голові Відділу інж. Л. Харченкові та секретареві Мирославу Яцусеві, які, либонь, найбільше потрудилися, належить подяка..

А. Гас.

„МИСТЕЦЬКИЙ ЯРМАРОК” ОЖ ОЧСУ

Відділ ОЖ ОЧСУ в Гартфорді влаштував 15-го листопада м. р. в залі Українського Народного Дому „Мистецький ярмарок”. Тривав він від години 3 до 6-ої по полудні, але впродовж цього короткого часу відвідало його понад 300 осіб, в цьому велике число молоді.

На цій ярмарку-виставці показано різні роди українського мистецтва: вишивки, гуцульські вироби, різьби, писанки, кераміку й інші експонати, розміщені на столах довкруги залі.

На окремому столі п. Тиміш Мельник виставив майже всі видання Головної Управи МОЧСУ. Їх можна було оглянути і при тому закупити книжку — українською чи англійською мовами.

Успіх ярмарку треба завдячувати голові Відділу п-ні Марії Нестерук, яка вложила багато праці, щоб оживити традицію нашої мистецької культури і тим пригадати вплив минулого на сучасну творчість.

Н. П.

ДОКУМЕНТИ З ТОГО БОКУ

ЖІНОЧИЙ ПОЛІТТАБІР ЖХ 385/3

У випуску ч. 14 підпільної „Хроніки поточних подій”, що виходить неперіодично в ССРСР, подано докладніші відомості про трьох українських жінок-політв'язнів у мордовських таборах. Нижче містимо уривки з цього числа „Хроніки”. Ред.

„1. Заріцька Катерина М. Народилась 1914 року в м. Коломиї, в родині вчителя гімназії. Закінчила Львівський музичний інститут ім. Лисенка і Львівський політехнічний інститут. В 1934 році була арештована за участь в замаху на міністра внутрішніх справ Польщі Перацького, засуджена на 4.5 року ув'язнення, звільнилась у серпні 1939 року.

У березні 1940 року К. Заріцька була арештована НКВД з тими самими обвинуваченнями, що їх пред'являла польська влада в 1934 році. У вересні 1940 року в тюрмі породила сина Богдана. Наприкінці червня 1941 року, в короткій період поміж відступом советських військ і приходом німців, була визволена з львівської тюрми в числі 16 уцілілих. Тоді ж пішла в підпілля. До 1947 р. була керівником Українського Червоного Хреста, співпрацювала в журналі „Ідея і Чин”, була зв'язковою ОУН. Арештована 1947 р. в Ходорові. Під час арештування відстрілювалась, когось убила й поранила, була поранена в голову. В тюрмі, опри-

тмівши, розкусила ампулю з ціанкалієм, але була врятована. Особливою нарадою засуджена на 25 років позбавлення волі. До квітня 1969 р. перебувала у Владимирській тюрмі. Її чоловік, Мих. Сорока перебуває в таборі ЖХ 385/17а.

2. Дидик Галина, нар. 1912 року. До початку 1947 р. — заст. керівника Українського Червоного Хреста при УПА, потім розвідниця і зв'язкова ОУН. Арештована у квітні 1950 р. Будинок, де вона переховувалась разом із генералом Романом Шухевичем, був оточений. Шухевич загинув у перестрілці (або застрілився, бачивши безвихідність положення), а Г. Дидик пробувала покінчити з собою, заживши отрути. Засуджена на 25 років. До квітня 1969 р. була у Владимирській тюрмі.

3. Гусяк Дарія, нар. 1924 р., зв'язкова ОУН, арештована в березні 1950 р., засуджена на 25 років. У Владимирській тюрмі провела 19 років.

ОСТАННЄ СЛОВО А. АМАЛЬРІКА

Нижче наводимо нелегально пересланий на Захід виступ на суді автора широковідомого памфлета „Чи проіснує ССРСР до 1984 року?”. Судовий процес, на якому засуджено А. Амальріка на 6 років ув'язнення в „поправно-трудоному таборі”, відбувся в м. Свердловську в днях 11-12 листопада м. р. — Ред.

„Судові переслідування людей за їх висловлювання або погляди нагадують мені Середньовіччя з його „процесами відьом” і індексами заборонених книжок. Та коли середньовічну боротьбу з еретичними ідеями можна було почасти пояснити релігійним фанатизмом, то все, що відбувається тепер, — тільки боягузством режиму, який добачає небезпеку в поширванні всякої думки, всякої ідеї, чужої бюрократичним верхам.

Ці люди розуміють, що розвалові кожного режиму завжди передують його ідеологічна капітуляція. Але, протисторікуючи про ідеологічну боротьбу, вони в дійсності можуть протипоставити ідеям тільки загрозу кримінального переслідування. Усвідомлюючи свою ідейну безпорадність, в страху чіпляються за кримінальний кодекс, тюрми, табори, психіатричні лікарні.

Саме страх перед висловлюваними мною думками, перед тими фактами, які я наводжу в своїх книжках, змушує цих людей садовити мене на лаву підсудних як кримінального злочинця. Цей страх доходить до того, що мене навіть побоялися судити в Москві і привезли сюди, розраховуючи, що тут суд наді мною поверне менше уваги.

Але всі ці вияви страху якнайбільш переконливо доводять і правоту моїх поглядів. Мої книжки не стануть гіршими від тих лайливих епітетів, якими їх тут нагороджено. Висловлені мною погляди не стануть менше слухними, якщо мене за них ув'язнять на декілька років у тюрму. Навпаки, це може надати моїм переконанням ще більшої сили. Викрут, що судять не за переко-

нання, а за їх поширювання, здається мені порожньою софістикою, оскільки переконання, яке ні в чому себе не виявляє, не є справжнє переконання.

Як я вже сказав, я не входитиму тут в обговорення своїх поглядів, оскільки суд не місце для цього. Я хочу тільки відповісти на твердження, що деякі мої висловлювання нібито скеровані проти мого народу і моєї країни. Мені здається, що тепер головне завдання моєї країни — це скинути з себе тягар важкої минувшини, для чого їй потрібна передусім критика, а не славословлення. Я думаю, що я — кращий патріот, ніж ті, хто, декларуючи свою любов до батьківщини, під любов'ю до батьківщини розуміє любов до своїх привілеїв.

Ні ведене режимом „польовання на відьом”, ні його окремих приклад — цей суд — не викликають у мене ані найменшої поваги, ані навіть страху. Однак, я розумію, що подібні суди розраховані на те, щоб залякати багатьох, і багато-хто буде заляканий. І все ж я вважаю, що процес ідейного розкріпачення, який уже почався, необоротний процес.

Жадних прохань до суду я не маю”.

ДРУГЕ ЧИСЛО ЗАХАЛЯВНОГО „УКРАЇНСЬКОГО ВІСНИКА”

В 2-му числі захалівного „Українського Вісника”, що появився в травні м. р., один з найважливіших документів — стаття „Про кагебівський „самвидав”, в якій розказується, як агенти КГБ фальшують захалівні матеріали, щоб дискредитувати рух опору на Україні та авторів деяких документів.

До цього випуску „УВ” входять такі матеріали: Завдання „Українського Вісника”; Судовий процес у Дніпропетровську (дані про суд над І. Сокульським, М. Кульчинським і В. Савченком); Микола Плахотнюк — „За нами — правда” (відповідь наклепникам); Іван Сокульський — вірші; Микола Кульчинський — вірші; Агандян — „Сучасний стан радянської економіки”; Лист 64 київських громадян; Процес Святослава Караванського (14-24 квітня 1970 року у Володимирській тюрмі); Клопотання С. Караванського 19 березня 1967 року; Лист ув'язненого Степана Бедрила; Арешти і суди у Харкові; Останнє слово Станіслава Недобори на суді 10 березня 1970 року; Інші суди, арешти, допити, обшуки; Заява Валентина Мороза з 2 травня 1970 року; Скарга В. Іванишина з 1 травня 1970 року; Переслідування за переконання; Українфобія; Різні; Навколо праці І. Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація?”; У світі літератури і мистецтва; Огляд українського „Самвидаву”; Про кагебістський „Самвидав”; Українські політв'язні в тюрмах і таборах; Очима чужоземців.

Згідно з інформаціями, одержаними з України, в Києві заарештовано групу студентів, які поширювали друге число „Українського Вісника”.

УЛАМКИ З ШИРОКОГО СВІТУ

ОЦЕ ТАК „ПРІЖИМАЮТ”!

Москва сильно ображена на шведський комітет нагород Нобеля: яким правом посміли признати цю нагороду Олександрові Солженіцину?

А ось італійський кореспондент із Стокгольму подас, що чотири журналісти — один із ЗСА, один із Швайцарії, два з Італії — мали коротку зустріч із нобелістом у хаті відомого віолончеліста Ростроповича. Самого господаря вони не застали вдома. Але прислуга, довідавшись, хто вони й до кого прийшли, відчинила їм двері, завела у подвір'я, за хатою і показала малий будиночок — гараж. Журналісти застали до дверей цього будинку. Зсередини дався чути голос: „Хто це?” Журналісти, кликнувши: „Александр Ісаєвич!” — представились йому через двері — хто вони.

Двері відчинилися й на порозі з'явився письменник. Журналісти, ще раз представившись, погратувували Солженіцинові і заявили, що хотіли б мати з ним коротку розмову. Та письменник не хотів і слухати про якусь розмову, не хотів скласти ніякої заяви. Лише сказав: „Я є гостем у не своїй хаті! Не можу просити вас до кімнати. Мені прикро!” Журналісти стали наплювати на письменника, що, мовляв, весь світ зацікавлений ним, хотів би знати й думку його. Та Солженіцин рішуче відповів: „Нічого сказати вам не можу! Вибачайте!” — і зачинив двері.

З цього висновок: Солженіцин знає, що обережність не вадить!..

ПОРАДА СНОБА

Соціолог, філософ Жан Ежан, маючи на увазі сучасних, молодих бунтівників, дає їм пораду: „Що кращого може робити миша, коли попаде в пастку?” І відповідає: „Їсти сир!”. Тобто — їсти приману. „І це є порада, — каже інший філософ М. Камілюччі, — для молоді, що опинилася у неволі багатого суспільства”. Ж. Ежан далі говорить: „Замість бунтуватися, їжте! Переконайте себе, що в комуністичній пастці були б ви у ще гіршому положенні, як у пастці бідних, недорозвинутих країн. Там ви й сиру не мали б!”

Лихо сучасного багатого світу і його суспільства в тому, що лише таку ідеологію мають...

ДАВНІ СМУТКИ З-НАД БРАТУ

Асклепій — у добі Птоломея — написав: „Ця земля, священний осідок святих місць і святинь, буде повна гробів і вмерлих. Єгипте, Єгипте! По твоїй релігії остануться лиш байки, та й у них твої нащадки не повірять. Залишаться тільки вириті в камені слова, що оповідають про твої святі діла. Усе святе обожування богів піде в забутті”.

Чи, бува, не спирає Ізраїль своєї політики на цих пророцтвах?

МЕРКНЕ ЧАР І РОМАНТИКА

Ще в першій чвертині цього століття було в Римі до п'яти тисяч повозчин. Та стали зростати пронози-самоходи, стали падати й ті романтичні повозчини.

Зійшло тих повозчин на ...121. А ось, згідно з останнім розпорядком управи міста обмежено кількість повозів до ... вісімдесяти, бо вони спиняють вуличний рух. Прийде час, коли дід до внука, на запитання останнього: „Що це таке, дідуню?“, побачивши коня, скаже: „Це „еквус кабаллюс“, що колись по вулицях Риму тягнув повіз, а в ньому сиділи щасливі, спокійні люди!“ — сумує сучасний римський фейлетоніст.

ОСТАННІ ГОНДОЛИ

В усьому культурному світі, очевидно, з італійцями разом, опрацьовують пляни, як урятувати Венецію від загибелі: щорічно вона поринає на п'ять міліметрів у море. Причину поринання Венеції пояснюють усяко: артезіанські колодязі витягають із підземних жил воду, і внаслідок цього ґрунт осідає; великий рух моторових човнів спричиняє сильні хвилі на Канал Гранде, які вдаряють в основи палаців.

При цім венеційська преса підкреслює, що колись Венеція мала до 4.000 гондол і в місті була тиша, спокій; у місячні вечорі, а в погоду й без місяця, неслися співи гондолерів, що везли замріяних мистців, поетів, закохані пари чи й звичайних смертників, що любили тишу, красу цього чарівного міста. Нині Венеція має усього 472 гондоли. По Канал Гранде — гамір, шум, рух, втихли співи, бензина дере по горлі; моторівки спричиняють хвилі, що б'ють не тільки в основи палаців, але й в оті гондоли з останніми мрійниками-романтиками... і перевертають їх горі дном!..

М. Островерха

З НОВИХ ВИДАНЬ

Анатоль Галан: „Хам“, віршована повість, стор. 112, обкладинка і рисунки в тексті Семена Калини, в-во Юліяна Середяка в Буенос-Айресі, 1970 р.

Відомий на еміграції український письменник Анатоль Галан (він же Іван Евентуальний, співробітник журналу „Мітла“), написав свій черговий твір — віршовану повість про те, як постав і діяв на українській землі хам, якому початок дав горезвісний „гуманіст“ Ленін. Бож не тільки були хама в Україні ті, що їх наслала Москва, були і свої, що їх ще Шевченко назвав влучно „грязь Москви“ і та грязь не гірше за москвинів розпинала рідну матір-Україну в період початкового наступу комунізму. Галан у віршованій формі дає картини росту і дії одного з таких виродків, що їх ще й тепер чимало в Україні.

Книжку варто прочитати всім, хто цікавиться подіями на рідних землях, хто гужить за рідним краєм, щоб пригадати собі, що там панує хам.

„Життя Лазарка з Тормесу та його щастя і злидні“ — еспанська повість з XVI віку невідомого автора, переклав на українську мову проф. д-р Микола М. Палій, видавництво Ю. Середяка в Буенос-Айресі, стор. 102, рік видання 1970.

Малу кількість перекладної літератури українською мовою збагатило в-во Юліяна Середяка випуском книжки п. н. „Життя Лазарка з Тормесу та його щастя і злидні“. Ця повість невідомого автора дала початок реалістичній літературі, і чимало письменників у пізніших віках написали свої твори, базовані, власне, на книжці „Життя Лазарка...“ Згадати б тут Лесажа і його твір „Жюль Блаз“, Гашека і його „Бравого воююча Швейка“, Гріммельгавзена („Симпліцисимус“), Гоголя („Мертві душі“) та чимало інших. „Життя Лазарка з Тормесу“ перекладено на багато світових мов, і оце вперше на еміграції українська література одержала переклад цього світового шедевр.

I ТАМ ТІ САМІ ПРОБЛЕМИ

(Лист совєтської школярки до редакції юнацького журналу)

Шановна Редакціє!

Раніше мені всі заздрили: добрі, мовляв, у тебе батьки, мати така дбайлива, батько непитуций, ласкавий. Я теж вважала, що мені з батьками пощастило, аж поки не піросла. Тепер так не вважаю. Учуся вже в десяти класі, а свободи вдома ніякої. Мої подружки до дванадцяті гуляють, а мені дозволяють лише до десяти. До кіна пускають рідко, та й то тільки на денні сеанси. До театру теж не можна: спектакль пізно кінчається! Не дай Бог побачать з хлопцем. Якось зайшов однокласник за конспектом на п'ять хвилин — така була опісля сцена! Люблю грати на гітарі, але гітару батьки вважають інструментом для „зіпсованих“. І багато ще таких „дрібниць“...

Я думала: що ж робити? Вихід один — тікати. Куди завгодно, тільки подалі від дому.

Вибачте, що так нашвидку написала, але сьогодні знов був „слізний“ вечір. Ходили з подружкою до кіна. Вернулась і — полаялась: чому пішла до кіна, а не сіла за лекції? Можете чимнебудь допомогти? Оля.

Відповідь редакції

Бачиш, Олю, з відстані досить тяжко розібратися в усіх подробицях відносин з татом-мамою. Але звертає на себе увагу одне речення з твого листа: „Я теж вважала, що мені пощастило, аж поки не піросла“. Піросла — і відношення до них змінилось. Мимоволі нам пригадалися слова одного відомого письменника:

„Коли я мав чотирнадцять років, я вважав, що дурнішого від мого батька нема нікого. Та коли мені сповнилося 20 років, я здивувався, до чого ця людина порозумнішала за минулих шість років“.

Чи не здається тобі, що в цих словах — велика мудрість?

ЛЕНІНСЬКІ ЦИРКАЧІ

Московські імперіялісти так розпаношилися з відзначуванням ювілею Леніна, що його ім'я впакували навіть до... цирку! „Культура і Життя” в числі з 25 грудня 1970 року надрукувало нотатку „Відзначення”, в якій сказано таке: „Підбито підсумки Всесоюзного огляду нових творів циркового мистецтва, присвяченого 100-річчю з дня народження В. І. Леніна”... І далі перераховуються циркачі, яким призначено нагороди за „найкраще виконання циркових номерів”. Усе це відбулося під „прапором Леніна”.

ГАНЕБНА КНИЖКА

Видавництво Київського університету видало книжку п. н. „Вклад Української РСР у науково-культурне співробітництво Радянського Союзу з європейськими соціалістичними країнами”. В рецензії на цю книжку („Культура і Життя”, 25 грудня 1970) сказано: „Викнення світової системи соціалізму по-новому поставило на порядок денний проблеми взаємовідносин між соціалістичними країнами. На зміну політичній ізоляваності й національному егоїзмові, що існували між народами за капіталізму, прийшли братерська дружба, довір'я, взаємна допомога. Великий вклад у справу взаємовідносин СРСР з соціалістичними державами вносить Українська РСР — складова і невід'ємна частина СРСР. Цій темі присвячена щойно випущена видавництвом Київського університету книга...”

Як бачимо з самої назви цієї книжки ціль її довести, що УРСР — „складова і невід'ємна частина СРСР”, тобто советсько-російська колонія. А щодо „міжнародного соціалізму” й інтернаціоналізму, то це пропагандивна фікція.

П. Кізко

„ДОПОМОЖІМО ЇЙ ВИКОРИСТАТИ ЇЇ ЕНЕРГІЮ”

У популярному „Волл Стріт Джорнел” появилася недавно цікава стаття п. н. „Дійсне коріння студентських заколотів”. Написав її С. Гаякава, президент Сан-Франсисського стейтського коледжу для іменованої през. Ніксоном Комісії в справі заворушень у кемпусах.

„Шукаючи причин цього явища, — пише С. Гаякава, — ми не звертаємо належної уваги на те, як багато наших молодих людей мимоволі стали полонениками нашої освітньої системи. Почавши від 15 років, їх, хочуть чи не хочуть вони жити інтелектуальним життям, пхають батьки й учителі до коледжів. А ставши студентами, молоді люди автоматично звільняються від покликання до військової служби.

Заколоти в кемпусах, на думку през. С. Гаякави, учиняють не ті, які опинилися в школі тому, що хочуть там бути, а ті, що уникають військової служби і піддаються натискові своїх батьків. Фізично дозрілі, невга-

мовні, але замкнені в інституціях, що мають підготувати їх до самостійного життя, вони — нудяться. А студенти, які нудяться, являють собою соціальний динаміт.

„Ми мусимо прислухатися до цих молодих людей. Вони — найкраща частина свого покоління. Вони хочуть нам сказати щось нове!” — кричать їхні сантимиентальні оборонці.

Але те, що я чую, — пише през. Гаякава, — не є тим самим, що чують інші. Ті молоді люди заявляють ясно і незаперечно: „Ми не хочемо, щоб нас трактували, як дітей! Нам набридла ця підготовка до життя! Ми не хочемо далі сидіти в клітці! Ми хочемо розв'язувати справжні проблеми, а не класні задачі. І якщо ми не можемо залишити школи без того, щоб бути покликаними до війська, ми хочемо реконструювати університети, щоб вони стали такими ж, як зовнішній світ, без примусу, погроз і накиненої їм політики!”

Отже, для тих активістів коледж є кліткою. А тому я для їхнього ж добра вигнав би їх з коледжів. Але, як це не дивно, значна частина впливових педагогів вважає, що ви не можете цього зробити, бо тим самим „вишлете їх до В'єтнаму, де їх повбивають”.

Однак, не бунтівнича, конструктивна більшість наших студентів має свою рацію. Для них коледж — не клітка, а місце для поважної праці, яка дасть їм змогу стати вчителями, адвокатами, інженерами, науковцями, поетами, бізнесменами. Вони не хочуть реконструювати кемпусів.

Для наших молодих чоловіків і жінок в Америці ми хочемо двох речей. Поперше — для всіх, хто прагне високої освіти, але не може її здобути, забезпечити шанси, щоб вони могли це досягнути. Подруге — і це стосується спеціально нашого заможного прошарку — всі, хто не хочуть мати високої освіти або непевні того, що хочуть її мати, забезпечити свободу негайно залишити коледжі.

Систему відкладання військової служби для студентів треба негайно скасувати. Має бути введена програма обов'язкової національної служби для всіх молодих чоловіків і жінок у віці 18 років. Ця їх служба має бути цивільною або військовою згідно з вільним вибором кожного. Цивільна служба — це значить охорона природи, учительська праця, участь в Корпусі Праці і Корпусі Миру, праця у відбудові В'єтнаму і ін.

Мені здається, — закінчує свої думки през. Гаякава, — що наша молодь — у великій мірі недовикористовувані ресурси. Вона фізично здорова, енергійна, ідеалістична і вповні здібна розв'язати багато дошкульних проблем нашого суспільства. Допоможімо ж їй використати її енергію.

БЛІ МОСКАЛІ ШУКАЮТЬ СОЮЗНИКА У... ПОЛЬЩІ

Паризький кореспондент „Нового Русского Слова” (Нью Йорк) Сергій Рафальський у своїй статті з 15 грудня п. н. „Справи сусідські” висловлює деякі дум-

ки про українсько-російсько-польські відносини в майбутньому, які можуть зацікавити й нашого читача. Ось що він між іншим пише:

„... Підстав для російсько-польського спору в природі більше не існує. Він не більше, як світло зірки, яка вже давно погасла, примара історії, що ще тиняється по тих місцях, де колись блукав його живий прототип.

Якщо Советський Союз (що нині виглядало б майже як чудо) стане на шлях демократичної еволюції і перетвориться на справжню федерацію вільних народів — не тільки на Київ, але навіть на Львів ніякого реального обґрунтування для анахронічних польських претенсій не залишиться. А силою зброї...

Коли ж ССРСР, як провіщає не один лише А. Амальрік, з тих чи інших причин вибухне і розлетиться — Польщі вже прийдеться мати діло не з Москвою-Кацапілью-Росією, а з Україною, об'єднаною етнографічно у поважну державу і технічно, і економічно потужнішу й багатшу, як Польща, і щодо „історичних поракунків” куди менше доброзичливу, як Московія, що назагал явно поважала польську культуру. На порозі досить варварської революції Петра I польська мова була у вищому московському товаристві тим провідником європеїзму, яким стала згодом мова французька...

У плані майбутнього Московії-Росії-РСФСР спорити з Польщею нема чого, але серед українців приходилося чути, що на холмському напрямі деякі „історичні землі” залишилися таки — і тепер — з „того боку”. Як би там не було, в разі розвалу створеної Сталіним советської імперії, тяжко добачити міцний союз Польщі з Україною проти „москалів” (хібащо поляки пред'являть „історичні права” на Москву). А от союз з Московією легко уявити: німці тепер мають у „портфелі” дуже великі „історичні претенсії” до Польщі, а союз України з Німеччиною під спеціальним сосом приготували навіть на гітлерівській кухні...

Так гарячково, поспіхом в обличчі великих змін творять провідні біломосковські політики свої нові маячні концепції.

І. З.

З СОВЕТСЬКОГО ПОВУТУ

ДАЧІ ДЛЯ БЮРОКРАТІВ

Одного чудового дня в Донецькому тресті Міністерства важкого будівництва стався переполох. А здійняв його керуючий Київським комбінатом цього ж таки тресту Петро Гаврилович Седов.

— У нас не вистачає робочих рук. Негайно надсилайте до Києва людей!

— А чого це у вас Київ обезлюднів? — цікавилися в тресті.

— Ліпше не питаєте, а надсилайте, — гнівався Петро Гаврилович.

І ось із Донецька до Києва прибуло 13 робітників-випускниць профучилищ. Седов одразу їх направив у

київське будівельне управління, яким керував Лев Мушійович Лемпель.

Минув час. Знову зчинилася тривога. Цього разу кричали в будівельному управлінні. Чому? Та тому, що не знали, куди подіти випускниць профучилищ, яких прислали з Донецька. Фахівці виявилися зайвими. Почали ламати голови, почали радитися з Петром Гавриловичем, як бути з людьми.

Нарешті, вихід було знайдено. Табельниця Галина Орел посадила молодих робітниць у поїзд і повезла.

— Куди ідемо? — запитують дівчата.

— До Кривого Рога, — відповіла Галина Орел.

— А чого?

— Як чого — у відрядження.

А вже в Кривому Розі Галина Орел роздала молодим робітницям трудові книжки, а сама зникла.

Робітниця подивилась у трудові книжки та й здивувалась. Там чорним по білому було написано: „Звільнено з роботи у зв'язку з відрядженням у будівельне управління комбінату „Кривбасбуд”.

Чому ж ото в Києві спочатку кричали: „Гинемо без робочої сили”, а потім заволали: „Рятуйте нас від робочої сили?”

Хоч як це дивно, а в усьому винна дачна гарячка. Припекло сонце. Припекло і начальникові Київського комбінату Петрові Гавриловичу Седову. Йому захотілося дачі. Захотілося дачі і Яну Семеновичу Зубку. Хто такий Ян Семенович? Це начальник будівельної дільниці в управлінні, яким керував Л. Лемпель.

Тож, не гаючись, новоприбулу робочу силу з Донецька прямо кинули в Осокорки. Туди ж вирушили з Київського управління бульдозери, екскаватори, самоскиди, автомашини, навантажені будівельними матеріалами. Ішли й їхали муляри, тесляри, столяри.

Далеко за Києвом екскаватори виймали чорнозем і навантажували на самоскиди. Чорнозем везли в Осокорки, висипали на пісок, а бульдозери розрівнювали на ділянках. Насипали такий шар чорнозему, щоб можна було садити яблуні, груші, вишні, сливи. А траншеї, де було вийнято чорнозем, знову засипали землею, привезеною з іншого місця.

Робітники будували дачі, гаражі, ремонтували квартири і своїм керівникам, і їх приятелям. Отоді Петро Гаврилович Седов і дзвонив у Донецьк:

— Дайте людей! Задихаюся без робочих рук!

(„Радянська Україна”
з 7 серпня 1970 р.)

ПІДСУМКИ ЛЕНІНСЬКОГО ЮВІЛЕЮ

За словами советського міністра культури, Фурцевої, з нагоди цього річного ювілею Леніна в ССРСР (квітень-травень) створено 40.000 погрудь, портретів, малюнків та рисунків, присвячених ленінській тематиці. Зорганізовано 4.200 урочистих концертів, надруковано 175 мільйонів примірників ленінської літератури. У Москві, недалеко Кремлю, влаштовано ленінську виставку образотворчих мистців з 350 малюнків, 500 графік та 200 скульптур.

БІЛА ЦЕРКВА

Автор наведеного нижче нарису, один з найвизначніших сучасних письменників СРСР, Костянтин Паустовський (1892 — 1968), українського роду, що, подібно як М. Гоголь, писав по-російському, в останніх роках свого життя стояв у виразній опозиції до тенденцій советського уряду відродити сталінізм і за це був гостро критикований офіційною критикою. Особистий приятель Максима Рильського, в 1912 р. він закінчив київську гімназію і вчився (1912-14 рр.) у Київському університеті. Нарис „Біла Церква” вперше передруковано в московському журналі „Вокруг Света” у серпні 1970 року з літературного архіву письменника. Написав його К. Паустовський в 1943 році.

Недавно частини червоної армії штурмом здобули місто Білу Церкву на Україні. Мій дід, синьоокий сумирний старець, увесь срібний від сивини, і мій батько виростили і довго мешкали в Білій Церкві. У дитинстві я там частенько бував. Тим то мені тяжко уявити собі жорстокий танковий бій на вулицях цього міста. Вірніше, не на вулицях, а в алеях цього міста — у тихих і широких алеях, що заросли кульбабами, теплими від сонця, і пахнуть листям та кропом.

Уявіть собі бій на вулицях шекспірівського Страдфорду або в якомусь патріархальному містечку Англії, де лондонець може почути не лише вночі, але й удень шелест листя і протяжливі крики півнів.

Біла Церква — старовинне місто, колишня столиця українських гетьманів. Поблизу міста розкинулися чудові Олександрівські сади, що належали колись графині Браніцькій — дочці Катерини Другої. У цих садах бував Міцкевич. Ці сади справляли враження казки. Високі і пишні, вони завжди були оповиті легким серпанком — то від сонця, то від дощу. Дикі олені виходили з чащоби, щоб напитися біля водограїв; водограї били впрост із трави, з кущів шипшини, із заростей наsturцій. Ці сади здіймалися перед очима кількома ярусами, творячи кілька світлових і кольористих плянів, і здавалось, що тільки пензель геніяльного Коро міг би віддати глядачеві їхні чари і таємничу глибочінь.

Почерез Олександрівські сади пропливає річка Рось з прозорою глибокою водою. Вона вся заросла лататтям. За часів мого дитинства ріка в Олександрійських садах була перегороджена

заіржавілими залізними ланцюгами, щоб човнарі не бгали латаття і не полохали лебедів, що гніздилися на цій ріці. Неподалік міста Рось проривається крізь стерті часом до основ Авратинські гори — відноги Карпат. І ось у серці степової України шумить гірська річка, переливається водоспадами у гранітних червоних берегах.

Раннє моє дитинство минуло в Білій Церкві, в цьому місті, оточеному блакитними й золотими ланами України. Воно залишилося в пам'яті, як тепла роса на квітах виткого портулаку, як солодкавий дим соломи — нею палили в печах у місті, — як оповідки мого діда, колишнього миколаївського солдата про походи у Фракію.

Дід цілісіньке літо жив у курені на пасіці. Бджоли любили його, як він сам казав, за його тихий старечий голос і за те, що ніколи не курив тютюну. Він співав мені, хлопчикові, дренчливим голосом старовинні пісні запорізьких козаків. Вони дихали то степовою мелянхолією, то буйними веселоцями. Дід мій пам'ятав ще ті часи, коли на Україні не було залізниць і він з величезними валками возив сірими волами сіль і тараню з Криму до Києва.

У Білій Церкві було багато ремісників-жидів — годинників, лимарів, шевців, візників-балагул. Це були добрі й веселі злидарі. Вони частенько дарували мені то цукерки з макових зернят, то глиняні свищики, то перебивні картинки. Щоразу, коли моя мати сідала до піяніна і з-поміж вікових топіль на вулиці починали урочисто дзвеніти струни, попід вікнами збиралися всі сусіди-ремісники, сідали на траву і слухали, похитуючи головами. Потім обережно під'їздив старий візник Мендель, спинявся і, не встаючи з передка, теж слухав Шопена і Чайковського. Стара його коняка тут же таки засинала. Коли музика уривалась, Мендель здійсмав картуза, витирив ним очі і казав матері:

— Ви — велика артистка! Дай вам Бог жити до ста літ.

У червні, в день народнього свята Івана Купали, в ті задущливі літні ночі, коли спалахи безнастанно мигають над обрієм і дозрівають збіжжя в полях, рікою попри місто пливли він-

НЕМАЄ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В КОЛЮМБІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У 1953-54 роках в Колумбійському університеті проф. С. А. Меннінг читав три курси: Студії з української літератури; Т. Шевченко і Історію української літератури. Проф. Е. Сімонс, голова катедри, запросив проф. Ю. Шевельова читати курс української мови. Проф. Ю. Шевельов викладав його протягом 1-го семестру.

У 1955-56 році всі українські курси зліквідовано. Проф. Ю. Шевельов читав два курси: Аналізу церковно-слов'янської мови і Порівняльну морфологію слов'янських мов.

1968-69 рік. Два примітивні курси з української літератури та мови: Вступ до історії української та білоруської мов (знання української або білоруської мов не є необхідним) — проф. Ю. Шевельов та Вступ до української мови та літератури — проф. І. Губаржевський.

1969-70 рік. В Колумбійському університеті не викладають жадних українських курсів, хоч відбуваються виклади з польської, чеської та словацької мов і літератур. Проф. Ю. Шевельов викладає: Історію чеської та словацької мов; Історію російської літературної мови; Історичну загальнослов'янську морфологію; веде два курси лінгвістичного просемінару; веде лінгвістичний семінар.

1970 рік. Жадного українського курсу немає. Проф. Ю. Шевельов читає такі курси: Історію польської мови; Історію та структуру церковно-слов'янської мови; Інтерпретацію східних слов'янських текстів (знання української та білоруської мов не є необхідним); Лінгвістичний та філологічний просемінар; Лінгвістичний та філологічний семінар.

Кол. студент

ПРОДОВЖУЮТЬ СПРАВУ П. ВОЛИНЯКА

У торонтсько-дїтройтських „Нових Днях”, що виходять тепер під редакцією Д. Кислиці, в листі одного з читачів читаємо:

„Останні два числа, що їх Ви особисто мені ласкаво

ки з польових квітів, і у вінки ці були вставлені запалені свічки. Так ворожили українські дівчата: чия свічка довше не погасне, та дівчина довше проживе на світі.

Я міг би ще багато написати про чари і поезію цього міста, але не маю ні місця, ані часу.

Плем'я фашистів, професійних убивців, зруйнувало місто, вистріляло по ярах сотні лагідних ремісників, вирувало Олександрійські сади. Але, як співав мій дід, немає такої чорної хмари, яку не пробило б своїм промінням гаряче сонце України...

прислалли, прочитав і помітив, що журнал хороший і навіть ліпший з літературного боку за попередній. Цей журнал мусить існувати, як трибуна наддніпрянців на еміграції”.

У відповідь на цього листа редактор, між іншим, заявив: „Вірю, що... ми таки будемо мати форум, журнал не вмре, не загине, місію свою з честю буде виконувати”...

І в цій же рубриці листів до редакції пише п. К. Т. Туркало:

„...Наша мова так захаращена тут, на еміграції, що страх. Варто було б розворушити цю справу й відгаличаними нашу мову. Галичани, як знати, зовсім не виявляють бажання приєднуватись до нашої літературної мови”...

На цього листа редакція відповідає, що, мовляв, не всі галичани під цим оглядом „б'яки” — був от, для прикладу, Василь Симович, а тепер виходить Енциклопедія Українознавства під редакцією В. Кубійовича.

Із „Збручанського характеру” відповідей, які дає нова редакція „Нових Днів” на листи своїх читачів, виходило б, що вирішила вона під цим оглядом продовжувати справу П. Волиняка. Але треба признати, що небіжчик провадив її більш дипломатично, сказати б, спритніше.

С. М-ко

ДЕ ЗАКІНЧИВСЯ ЗИМОВИЙ ПОХІД?

В журналі „Вісті Комбатанта” (ч. 5, 1970, Торонто-Нью Йорк) у відповідь на це питання наводиться така цитата з книжки І. Мазепи: „... 6-го травня 1920 р. між штабом армії і відділами Удовиченка встановлено зв'язок. Наша кіннота вступила в Ямпіль. Зимовий похід скінчився...”

Але чому п. Теодор Грінченко, автор статті на цю тему, дає їй заголовок: „50-ті роковини закінчення Зимового Походу в Бавнд Бруку”?

Від Ямпіля на Україні до Бавнд Бруку в Америці відстань чималенька.

Очевидно, читач мусить сам догадуватись, що Зимовий Похід закінчився таки в Ямполі, а ювілейне свято з нагоди 50-річчя його закінчення відбулося в осередку Консисторії УПЦ в Бавнд Бруку заходами Орденської Ради.

НАДЗВИЧАЙНО ЦІКАВЕ ВІДКРИТТЯ

Науковий співробітник Інституту етнографії Академії Наук СРСР Е. Фрадкін знайшов на поселенні людей, що мешкали коло 20.000 років тому на Україні, кам'яні уламки, — не безформні кусні породи, а викинені зашифровані скульптури. Ключем до цього шифру є промінь світла. Коли дослідник розглядав ці кам'яні уламки не при звичайному, розсіяному світлі, а під скерованими променями, що імітують нерівне світло багаття, виявилось, що лінії, виступи і заглибини,

які раніше вважалися випадковими схрещеннями, час-то творять закінчену пластичну форму. До того ж, обертаючи той самий уламок каменю в промінні тако-го освітлення, можна побачити кілька зображень, ви-різьблених на тому камені, де ті самі лінії можуть пра-вити як контури різних скульптурних портретів, розмі-чених на тому самому камені.

Подібна „скульптурна мова”, що концентрує декіль-ка образів в одній скульптурі, нагадує техніку різь-блення багатьох сучасних народів, які до останнього часу не мали власного письменства. Для них скульп-тура — це джерело інформацій — легенд, переказів, уявлень про світ. Чи не є нововідкрита скульптура за-шифрованим зведенням практичних знань — своєрід-ною „енциклопедією” людей кам'яного віку, що пере-ходила від покоління до покоління?

ДОШКУЛЯЄ ІМ НАЦІОНАЛІЗМ

У харківському місячнику „Прапор” (вересень, 1970) „доктор” історичних наук Іван Рибалка в статті „Не затьмарити правди”, марно силкуючись затьмарити правду про творчий український націоналізм, пише про „безсилі натуги антикомуністів заперечити інтернаці-ональне значення ленінізму”. Проте, Рибалка, хоч і „доктор”, але великого довір'я в КГБ, либонь, не має, бо джерела, якими він розпоряджає, або перестарілі, або дісталися до нього з других рук, і то лише у витя-гах. Ось так, наприклад, пише він про „нещодавно ви-пущену книжечку І. Мазепа „Україна в огні і бурі ре-волюції”, що вийшла в Німеччині десь чи не в 1949 ро-ці. Євген Маланик „служив на військовому заводі в Варшаві”. Ярослав Стецько, твердить Рибалка, „пише в бандерівській газетці „Свобода” і т. д.

Страх великих і малих советських рибалок перед на-ціоналізмом виразно визирає ось з такого уступу в статті „доктора історичних наук”:

„Заперечуючи інтернаціональний характер ленінізму, антикомуністи, в тому числі й українські буржуазні на-ціоналісти, щоб підірвати єдність революційних дій трудящих, затемнити їх класову свідомість, відверну-ти пролетаріят та його союзників від класової бороть-би, протиставляють ленінізмові націоналізм, який на-чебто тепер визначає суспільний прогрес і який має стати одним з найважливіших знарядь боротьби проти комунізму. Говорячи про „хрестовий похід націоналіз-му”, американський професор Г. Кон пише: „Двадцять століття є першим періодом в історії, коли все людство прийшло до однієї й тієї ж позиції, позиції націоналіз-му”. Інший американський професор В. Коларз гово-рить: „... Зрештою комунізм може капітулювати перед націоналізмом у масштабі всього світу”. А в матеріялах міжнародної конференції, скликаної так званим „Гу-веровським інститутом війни, революції та миру”, пря-мо зазначається, що націоналізм — це могутня емоцій-на сила, яка нібито „визначить долю комунізму”. Ще безапеляційніше заявляє один з українських націона-лістів, що слугує західноєвропейським імперіалістам,

В. Щербій. На його думку, націоналізм є „єдиною ус-пішною зброєю проти сатанинського комунізму”.

Цей уступ не один читач „Прапора” прочитає з особ-ливою увагою.

ПОНЕВІР'ЯННЯ ТУРИСТКИ В УКРАЇНІ

В „Інквайрері” з 13 листопада м. р. Джозеф Кассіді пише про поневір'яння Марії Сліпухової з Абсекону в Нью Джерзі, яка по 27 роках розлуки вирішила відві-дати своїх близьких на Україні — у м. Жданові (Ма-ріюполі) над Озівським морем. „Я не думаю, що в близькому майбутньому я ще раз поїду до Советсько-го Союзу”, — з гіркістю заявила вона кореспондентові цього часопису.

Пані Сліпухова виїхала як туристка до СРСР у трав-ні м. р., купивши для своїх свояків в Америці, як да-рунки, кілька обручок, кульчиків і годинників — на суму 500 доларів. „Я, — сказала вона, — зав'язала їх у хустку до носа і поклала в ручну торбинку. Та коли прибула до Ленінграду, мій багаж не могли розшука-ти, і я змушена була чекати. У Ленінграді зустрічала мене донька від мого першого мужа, тож я, щоб її не затримувати, передала їй хустку, з тим, щоб у Марію-полі розділити дарунки поміж моїми близькими.

Багаж знайшовся щойно за тиждень. По дорозі до лєтовища М. Сліпухову арештували, закидаючи їй, що вона пробувала перепачкувати до СРСР дорожчості, відібрали паспорт, але, переслухавши, дозволили ви-їхати до Маріюполя. І там власне почалися її мораль-ні тортури: її щодня кликали на допити, розпитуючи про батьків — де вони народились, де були поховані, про те, коли й чому вона виїхала до Америки, про те, хто „змусив” її стати американською громадянкою.

„Я, — заявляла пані Сліпухова, — сказала, що ста-ла громадянкою Америки тому, що хотіла нею стати, що ніхто мене до цього не змушував, мала відповідати ще на десятки інших питань, відповіді на які вони десь перевіряли. Крім того, вони кілька разів викликали на допити моїх свояків”.

До цієї справи втрутилась американська амбасада в Москві. Урядовець амбасади переконував советських чиновників, що арештування туристки за те, що вона привезла своїм близьким кілька дарунків, не принесе Советському Союзові слави і пошкодить туристичному рухові, але це не зразу вплинуло на комуністичних бю-рократів. 27 серпня відбувся над М. Сліпуховою суд і її засудили на три роки ув'язнення в „поправно-трудо-вому таборі”. Проте, очевидно, в Москві передумали, і в своїй апеляції призначений судом адвокат аргумен-тував, що М. Сліпухова нічого не приховувала від мит-них урядовців, що спекулятивних цілей не пересліду-вала, що вартість привезених нею дарунків не аж та-ка висока. І вирок замінили на „умовний” — до часу її виїзду з Советського Союзу. Очевидно, пані Сліпу-хова не зволікала з виїздом ані одного дня.

Складаючи глибоку подяку американській амбасаді, М. Сліпухова такими словами закінчила розповідь про

свої поневіряння: „Я горда з того, що я — американська громадянка!”

Ця прикра історія є ще одним доказом, який заперечує твердження деяких наших „еволюціонерів”-реалітетників про те, що в СРСР „все змінилось” і туристів не загрожує там жадної небезпеки.

СИТУАЦІЯ В УНРАДІ

Питали у 1921 році люди на Україні, коли большевики вибивали Врангеля з Криму: „Що ж там воно робиться?” І відповідали їм на те: „Вій в Криму, все в диму, нічого не видно”. Приблизно так можна відповісти тепер на питання: що ж воно там діється в УНРаді?

Чи є там тепер УРДП, і якщо є, то котре — степа-ненківське чи гришківське? Чи існує УНДО, чи вже випарувалось, як краплина роси під гарячим промінням свар і чвар?

Дещо світла на ситуацію в УНРаді кидає коротка заява в чикагському „Українському Житті” з 15 листопада п. Олекси Яворського п. н. „Відновлення чи розбиття УНДО”. Ось що пише цей сеньйор-політик:

„Я, як старий ундист і борець за Українську Народню Республіку та правопорядок в нашому громадсько-політичному житті, болюю над тим, що теперішні керівники Державного Центру в своєму амбіціонерстві і в страху за утрату постів вибрали шлях розбивання і так уже малочисельних партій, які в 1948 році створили УНРаду. Чейже вони повинні розуміти, що, йдучи тим шляхом, усуваючи опозицію в УНРаді та шлякуючи (!?) її неправдивими наклепами, вони не тільки нищать і так уже досить слабкий Державний Центр, але й саму ідею Української Народньої Республіки. **Бо що це за демократія, яка не зносить опозиції?**” (Підкреслення всюди наші — М. К.).

І далі сеньйор-політик п. Яворський пише так:

„Я боюся, що коли теперішні провідники Державного Центру будуть дальше йти обраним ними шляхом, то в кінці допровадять до того, що УНРада переміниться в горстку кадючих собі (?) взаємно амбіціонерів, які єдині будуть там репрезентувати „свої партії” без членства, або й до того, що усунена з УНРади опозиція буде змушена створити свою УНРаду...”

У цій заяві сеньйора-політика п. Яворського звертають на себе увагу такі моменти: 1) те, що він без зайвої скромності називає сам себе борцем; 2) те, що члени УНРади дуже дорожать своїми „високими постами” і 3) те, що унрадівці, які досі повчали бандерівців, що таке демократія, зеленого поняття про демократію не мають. І ще цікава погроза речника опозиції п. Яворського — створити свою нову УНРаду. Поживемо — побачимо, — сказав сліпець.

М. К.

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ВЕСЕЛИЙ КАЛЕНДАР

Кожного року появляється на еміграції кільканадцять українських календарів, що їх видають різні організації, товариства та редакції газет. Звичайно, всі ті календарі являють собою певного роду збірники статей на різні теми, які — на думку редактора збірника — цікавлять чи повинні цікавити читача. Календар-альманах „Мітла” відрізняється своїм змістом від усіх інших. Він присвячений виключно гуморові та сатири, і саме тепер появився на 1971-ий рік, як двадцятий з черги. На 128 сторінках цього календаря подано — крім негумористичного календаріюму — численні жарти, гуморески, сатиричні оповідання, гумористичні вірші та карикатури. Тож, читаючи цей календар, кожний знайде там для себе щось, що примусить його до щирої, невимушеної усмішки.

Календар-альманах „Мітла” на 1971-ий рік можна набути в усіх українських книгарнях або одержати на нижче поданій адресі, виславши враз із замовленням \$ 1.50 і 10 ц. на пересилку.

Мр. А. Куциньський
2100 В. Чикаго Авеню
Чикаго, Ілл., 60622, ЗСА.

„ЯКЩО НЕ НАШОГО, НЕ ТРЕБА НІЯКОГО”

Кагебістський „Голос Родіни” (жовтень, 1970) відзначення письменника О. Солженіцина нобелівською нагородою за його повісті, в яких розкриває він дійсне коріння советської системи, називає „явно політичною провокацією в дусі холодної війни” і „одвертою політичною демонстрацією”.

„Реакційні елементи зі Шведської Академії вже не перший раз кидають виклик літературному світові”, — сказано в цій газеті, яка не згадує про те, що кілька років тому нобелівською нагородою відзначено сторожового пса советської літератури Михаїла Шолохова. Виходить, тоді було все в порядку.

ЗАГРОЗА ДЛЯ ВЕЛИКИХ МІСТ

У своїй науково удокументованій теорії Вілліам А. Сорбі, визначний американський біофізик стверджує, що протягом останніх 20 років заводи і фабрики, а також авта викинули в атмосферу таку величезну кількість отруйних випарів і спрацьованих газів, що над східним узбережжям Америки поволі витворилась величезна маса небезпечного для людського життя повітря. Ця маса складається з найдрібніших частинок діаметром 0.5 мікрона (25 мікронів дорівнюють 1/1000 дюля), які не спадають на землю, майже не пересуваються під впливом вітрів і спричиняють у значній мірі зміну метеорологічних умовин на поверхні землі. Це скупчення отруйних мас зростає з кожним роком і простягається від Востону через Нью Йорк до Сан Франсіска і Лос Анжелесу.

В. Сорбі дослідив, що грубіші частинки цих „хмар“ спадають на землю з дощем, висихають і знов підхоплюються вгору вітрами, входячи як складова частина до так званого „фогу“, що затрує повітря сучасних великих міст.

„ДЛЯ ТИХ, ХТО НОСИТЬ ОКУЛЯРИ“

Під таким заголовком у московській „Правді“ з 20 грудня один із її читачів у своєму листі нарікає: „В оптичних крамницях і аптеках нашого міста годі придбати окуляри. Приходиться залишати в крамниці листівку з адресою і іноді по кілька місяців чекати на чергу. Кажуть, що бракує окулярів і в інших містах. Хотілося б на сторінках Вашої газети прочитати про заходи, яких уживається, щоб задовольнити попит на окуляри“.

Редакція „Правди“, ніби не знаючи дійсної причини браку окулярів у „найпередовішій соціалістичній країні“, звернулася до Міністерства охорони здоров'я з питанням: „Чим спричинений такий значний зріст запотребування на окуляри за останні десятиліття?“

Що ж відповіло Міністерство охорони здоров'я на цей запит? А відповіло воно так: „Широке охоплення школярів профілактичними оглядами, безумовно, привело до збільшення запотребування на окуляри. Частіше стали звертатися до лікарів і дорослі люди. Це — показник зростаючої культури населення — і медичної і загальної. Радянська людина не хоче відмовлятися від повсякденного читання книжок і газет...“

„Правда“ такою відповіддю задовольнилась. Але чи задовольнилися нею ті „радянські громадяни“, які залишають в аптеках поштові картки зі своїми адресами і по кілька місяців чекають, аж поки їм щось відпишуть?

НАЦЬКОВУЮТЬ ЖИДІВ НА УКРАЇНЦІВ

Останнім часом західні експерти-советологи висловлюють — і можливо не без підстав — припущення, що в поширюванні на Заході публікацій „самвидаву“ іноді мацає свої пальці КГБ, скеровуючи в своїх інтересах ті чи інші наведені в тих публікаціях факти, піддаючи власні сугестії, вносячи навіть свій власний текст. Чи не належить перу енкаведиста наведений нижче уступ з одного із пересланих на Захід документів:

„В СРСР існують явища неофіційної дискримінації: етнічної, конфесійно-релігійної, ідеологічної, соціальної. Наприклад, в Україні антисемітизм має набагато масовіший і гостріший характер, ніж в інших республіках Радянського Союзу...“

Чи не йде таке твердження по лінії книжки Кичка, чи не старається кагебівський автор, згідно з старими рецептами, нацьковувати жидів на Заході проти українців?

„НЕТОЧНОСТІ“ ОДНОЇ ДЕКЛЯРАЦІЇ

У Деклярації IV З'їзду Об'єднання Українських Письменників „Слово“, що відбувся в Нью Йорку 28 — 29 листопада м. р., сказано між іншим:

„За 15 років свого існування ОУП „Слово“ випустило друком... низку книжок своїх членів...“

Запит: Яку, бодай одну, книжку своїх членів випустило ОУП „Слово“?

Відповідь: Жадної, бо всі книжки, що вийшли під фірмою „Слово“, видали письменники своїм власним коштом або коштом своїх прихильників.

І далі в Деклярації сказано:

„Незмінний натиск примусив деяких з тих творців (тобто підсоветських письменників — З. А.)... замовкнути, а ще інших — видати свої твори за кордоном“.

Запит: Хто з українських підсоветських письменників видав свої твори за кордоном?

Відповідь: Ніхто, хібащо підписана під Деклярацією Президія З'їзду вважає за українських письменників Солженіцина, Синявського, Данієля та ін.

З. А.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажаний Пане Редакторе!

З приємністю довідаюся із нашої преси про те, що деякі наші науковці виїжджають із своїми доповідями на міжнародні наукові конгреси, нав'язують там зв'язки з науковцями інших країн і, як прийнято у нас казати, „ширять правду про Україну“.

Ось улітку 1970 року, подавалося в наших газетах, їздили на з'їзд істориків Східної і, здається, Середньої Європи до Москви проф. Іван Лисяк-Рудницький (не знаю, від якого університету) і проф. Ігор Шевченко від Гарвардського університету, навіть чи не від Катедри Українознавства. Чому не подадуть вони до відома нашої широкої громади, на які теми виголошували свої доповіді, якою мовою їх виголошували і якого змісту були ті доповіді? Цікаво було б прочитати про все це, а зокрема про реакцію на їх виступи в нашій пресі.

З щирою до Вас пошаною

Іван Яременко

Лос Анжелес, Каліфорнія

„ПРОГРЕСИВНИЙ“ ДИКТАТОР

Абейд Амані Каруме, диктатор на острові Занзібар, що об'єднався недавно з новопосталою державою Танзанією, мав клопоти з расовою проблемою: на тому острові більшість населення муринська, а меншість біла — араби, іранці, індійці. Абейд Амані Каруме, вірний учень Мао Тсе-тунга, в душі свого вчителя успішно розв'язав расову проблему, видавши декрет, згідно з яким всі дівчата Занзібару з білою шкірою мусять виходити заміж за муринів, якщо котрийсь із них цього забажає. Батьків цих дівчат, якщо перешкоджатимуть такого роду шлюбам, каратиметься гривною в сумі 2700 доларів і ув'язненням на час до 7 років. А перед тим їм належатиме 25 ударів бичем з наступним втиранням у рани соляного розчину.

В такій формі реалізуються ідеї Маркса-Леніна-Мао на острові Занзібар.